

НА ВАРТІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

ОФІЦЕР
УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

З М І С Т

6 / 3 перших уст

*Єдиний центр такого формату і
такого рівня*

8 / Думки вголос

*Що для вас означає День
Незалежності*

12/ День курсанта

Чесць. Відвага. Україна

20 / Офіцер курсантського підрозділу

Полон затягнувся на чотири місяці

24/ Нагороджені Президентом

«Дорога життя» в Аеропорт

30/ До нового навчального року

*Працюємо над постійним
удосконаленням*

32/ Поряд з нами

Легенда на ім'я «Морган»

36/ «Гібридна війна»: аналіз, висновки

*Уроки «гібридної війни» Росії проти
України, геополітичний вимір*

№ 7-8 (78 - 79) ' 2017

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Головний редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:
Павло ТКАЧУК
Юрій ГУСАР
Ігор МОСЕЙЧЕНОК

Дизайн та верстка:
Ірина ШАПОВАЛОВА

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори. Редакція залишає за собою право використовувати матеріали, редагувати та скорочувати їх на свій погляд. Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами – лише на сторінках журналу.

При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове.

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ № 17548-6398Р
від 17.03.2011 року

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: asypress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>

Віддруковано
в друкарні Національної
академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного

Обсяг – 10 друк. арк.
Замовлення
№ 62 від 03.08.17
Наклад – 500 прим.

Президент України Петро ПОРОШЕНКО: «АКАДЕМІЯ Є НЕ ЛИШЕ ГОРДІСТЮ ЛЬВОВА, А Й ГОРДІСТЮ УКРАЇНИ, АДЖЕ ГОТУЄ КРАЩИХ ФАХІВЦІВ ВІЙСЬКОВОЇ СПРАВИ!»

«Жодних трансформацій, реформування чи перенесення Національної академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного не буде. Жодного курсанта, жодного викладача, жодного військового, жодних учбових механізмів ніхто не забере з академії. І я не дозволю це зробити разом з Міністром оборони.

... Нам потрібно більше танкістів. І де, як не у Львові, виховувати не тільки фахівців, але й патріотів? Моя позиція, як позиція Верховного Головнокомандувача, незмінна – Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного була, є і буде!

Академія є не лише гордістю Львова, а й гордістю області, України, адже готує кращих фахівців військової справи. Для мене це надзвичайно важливо. Восьмеро

випускників Академії стали Героями України. На сьогоднішній день це кожен шостий з Героїв, які отримали це високе звання в бою з агресором за останні три роки.

Разом зі зростанням престижу військовослужбовця, подвоївся і набір в Академію. Ми значно збільшили кількість курсантів, які зараз навчаються в цьому славетному навчальному закладі. Конкурс на окремі професії сягає 48 осіб на одне місце. Це підтверджує престиж Академії, престиж військової праці, статусу українського військовослужбовця.

За моїм дорученням лише за останній рік Міністр оборони виділив 90 млн грн. на додаткове фінансування видового навчального закладу, а в якості учбових приміщень було введено в експлуатацію 14 тис. квадратних метрів но-

вих площ. Це демонструє і моє, як Верховного Головнокомандувача, і Міністра оборони, і начальника Генерального штабу ставлення до Академії. Свідченням значущості Академії є також і присвоєння їй 2015 року статусу Національної.

Львівська Академія зберегла атмосферу, в якій виховуються мужні українські воїни. І річ не тільки в унікальній навчальній базі. Найсучасніший танк без воїна-професіонала і патріота – це просто залізо. Головне в даному випадку – це атмосфера і виховання патріота, формування справжніх захисників Вітчизни – сильних не лише бойовим вишколом, але й українським духом».

(Із виступу Президента України під час відвідин Державного підприємства «Львівський бронетанковий завод»)

Міністр оборони України генерал армії України Степан ПОЛТОРАК: «Я ЗАДОВОЛЕНИЙ РОБОТОЮ КЕРІВНИЦТВА АКАДЕМІЇ, ЯКЕ ЯКІСНО ВИКОНУЄ УСІ ПОСТАВЛЕНІ ЗАВДАННЯ!»

У рамках робочого візиту на Львівщину Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак відвідав Національну академію сухопутних військ, 184-й навчальний центр і Міжнародний центр миротворчості та безпеки.

Очільник оборонного відомства дав високу оцінку колективу видового вишу щодо підготовки фахівців для вітчизняного війська.

Після ознайомлення з ходом заняття, під час якого військовослужбовці 184-го НЦ виконували вправи на тренажерах БТР-4, спілкування з викладачами та курсантами, міністр зазначив, що навчально-матеріальна база, інфраструктура зазнали суттєвих змін. А це свідчить про те, що керівництво Академії часу не гаяло, а доклало усіх зусиль, щоб у короткий термін забезпечити якісний вишкіл захисників Вітчизни.

– На розвиток інфраструктури цього навчального центру було виділено близько 90 млн гривень. В ході перевірки я переконався, що виконано надзвичайно великий об'єм завдань. Введено в дію близько 14 тисяч квадратних метрів – це інфраструктура, яка забезпечує проживання особового складу та його навчальний процес. Сучасно облаштовані корпуси та аудиторії, новітні тренажери та інше обладнання створюють курсантам умови для набуття знань та навичок. За планом до кінця цього року ми повинні здати приблизно стільки ж об'єктів навчально-матеріальної бази і близько шести тисяч місць для забезпечення житлом військовослужбовців, які проходять навчання, – наголосив Міністр оборони України».

Він поінформував, що міністерство працює над вдосконаленням інфраструктури своїх навчальних центрів, створенням усіх належних умов для військовослужбовців ЗС України, які прибувають не лише для продовження навчання та відновлення боєздатності підрозділів, але й для відпочинку.

– Вже розпочато на полігоні Широкий Лан зведення 11 казарм. Завершуються тендерні процедури щодо навчального центру в смт Черкаське, що на Дніпропетровщині, а також під Одесою, в населеному пункті Дачне, де будується типове містечко для військової частини, – повідомив міністр. – Окрім того, у Миколаєві сплановано низку заходів щодо зведення житла для військовослужбовців ЗС України, виділені кошти і для ремонту казарми.

Під час заслуховування керівництва Академії та Міжнародного центру миротворчості та безпеки генерал армії Степан Полторак приймав рішення виділити кошти на ви-

готовлення проектно-кошторисної документації для будівництва кількох містечок, де буде навчальний артилерійський полк та військові підрозділи, що планово прибувають із зони проведення Антитерористичної операції для відновлення боєздатності і навчання.

Перевірив міністр і готовність імітаційного центру моделювання бойових дій загальною площею 3,5 тисячі квадратних метрів, який створюється за стандартами НАТО. Оглянувши об'єкт, він висловив переконання, що після завершення будівництва та обладнання його за допомогою іноземних партнерів сучасною технікою, вже з початком навчального року Центр розпочне свою активну діяльність.

На одній із ділянок полігону Міністр оборони України захопив ідеї відомими нагородами, цінними подарунками та іменною вогнепальною зброєю військовослужбовців аеромобільної бригади, подякував їм за стійкість, виявлену в боях на Сході України. Приємно, що серед відзначених були і випускники Академії.

Особливу новину для колективу Національної академії сухопутних військ стало рішення керівника оборонного відомства щодо створення на базі видового навчального закладу Інституту морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України.

– Це є надзвичайно важливий елемент, і таких фахівців треба готувати разом із тими офіцерами, які виконують бойові завдання, які є командирами підрозділів і потім стають командирами частин, – зазначив генерал армії України Степан Полторак. – Я задоволений роботою керівництва Академії, Навчального центру, які якісно виконують поставлені завдання. Після повернення до

Києва розгляну можливість щодо збільшення фінансування на навчально-матеріальну базу та інфраструктуру навчального центру.

Очільник оборонного відомства подякував також іноземним інструкторам, які допомагають українським військовослужбовцям відновлювати боєздатність на полігоні. На знак вдячності він вручив керівнику об'єднаної оперативної-тактичної групи «Україна» підполковнику збройних сил Канади Марку Любінекі годинник.

У рамках робочої поїздки Міністр оборони України відвідав також навчально-спортивну базу зимових видів спорту «Тисовець», аби розглянути можливість створення там Центру психологічної реабілітації та фізичного відновлення учасників бойових дій.

– Військовослужбовці, які ризикують своїм життям та здоров'ям, захищаючи увесь народ від ворога на Сході України, повинні отримувати кваліфіковану психологічну допомогу, – зазначив Степан Полторак. – До кінця року ми плануємо розпочати створення такого Центру, аби українські військовослужбовці разом із своїми родинами мали можливість відпочити, отримати кваліфіковану допомогу, набратися сил.

Вчена рада Національної академії сухопутних військ на позачерговому засіданні одноголосно підтримала рішення Колегії Міністерства оборони України щодо утворення у складі видового навчального закладу Інституту морально-психологічного забезпечення. Зміни структури Академії були схвалені 23 травня поточного року на Колегії Міністерства оборони України і затверджені Наказом Міністра оборони України від 30 травня 2017 року. Підготовка військових фахівців розпочнеться з 1 вересня 2018 року. До цього часу у Національній академії сухопутних військ буде реформовано організаційно-штатну структуру, а також опрацьовані нормативні та регламентуючі документи.

«Перед нами стоять важливі завдання з організації та забезпечення навчального процесу і головне з них — якісна підготовка сучасного офіцера, — зазначив під час виступу на засіданні Вченої ради генерал-лейтенант Павло Ткачук. — Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак під час робочої поїздки у Міжнародний центр миротворчості та безпеки наголосив на важливості підготовки фахівців морально-психологічного забезпечення. Завдання відповідальне, але я переконаний, що ми з ним впораємося. Для цього маємо усі можливості і бажання!».

ЄДИНИЙ ЦЕНТР ТАКОГО ФОРМАТУ, ТАКОГО РІВНЯ І ТАКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

– На сьогоднішній день – це єдиний центр такого формату, такого рівня і такого забезпечення, – наголосив генерал армії України Віктор Муженко. – Центр довів свою спроможність. Прикладом, тут було підготовлено сім батальйонів за допомогою наших партнерів – американських інструкторів та представників інших країн. І нині ці підрозділи ефективно виконують завдання у зоні проведення Антитерористичної операції. Деякі з них навіть вже повернулися, і сьогодні ми ведемо мову про те, яким чином використовувати їхній досвід, аби укомплектувати посади інструкторів у Навчальному центрі для того, аби вони свій досвід передавали наступникам. Перспективи тут є і ближчим часом ми в цьому пересвідчимся.

Начальник Генерального штабу ЗС України – Головнокомандувач ЗС України генерал армії України Віктор Муженко відвідав об'єкти Міжнародного центру миротворчості та безпеки, ознайомився із ходом підготовки до міжнародних військових навчань, побував на практичних заняттях військовослужбовців.

Начальник Генерального штабу ЗС України – Головнокомандувач ЗС України відвідав відновлені та новозбудовані об'єкти 184-го Навчального центру, зокрема, казарми, навчальні корпуси та навчально-тренувальні комплекси, які оснащені надсучасними тренажерами. Він поспілкувався із військовослужбовцями, відвідав декілька теоретичних та практичних занять, які проводилися як із солдатами строкової служби, так і зі слухачами курсів підвищення кваліфікації офіцерів, які пройшли підготовку на військових кафедрах та не мають досвіду військової служби.

На завершення генерал армії України Віктор Муженко побував на заняттях для військовослужбовців однієї з бойових бригад, яка нещодавно повернулася із зони проведення АТО, а зараз проходить підготовку під керівництвом іноземних інструкторів.

Віктор Муженко ознайомився із ходом будівництва Центру імітаційного моделювання Навчального центру підготовки підрозділів, відкриття якого заплановано у вересні поточного року напередодні

багатонаціональних міжнародних навчань «Репід Трайдент-2017». А вже під час брифінгу його поінформували про етапи та хід підготовки до цих міжнародних тренувань та з перспективи розвитку Центру.

«День незалежності – нагода згадати всіх тих, хто боровся за неї, тих, завдяки кому вона стала можливою у 1991 році. Після прийняття Закону «Про правовий статус і вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» вони врешті отримали найвище визнання державою, за створення якої заплатили своїми життями».

*Голова Українського інституту національної пам'яті
Володимир В'ятрович.*

МАЙЖЕ СТОРІЧНА ІСТОРІЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Уперше в ХХ столітті незалежність України була проголошена 22 січня 1918 року текстом IV Універсалу. Ця держава проіснувала 3 роки. Це були роки безперервної війни – з більшовиками та «білими». Вже тоді Україна мала всі ознаки держави: герб, територію, військо, грошову систему, вступила у дипломатичні відносини з іншими державами.

У 1939 році українці на Закарпатті першими у міжвоєнній Європі зі зброєю в руках стали на захист своєї свободи проти військ союзника німецьких нацистів – авторитарної Угорщини, і 15 березня проголосили незалежність Карпатської України. Тоді, захищаючи своє право на самовизначення, загинули близько 5 тисяч українців.

30 червня 1941 року у Львові

Організація українських націоналістів проголосила Акт відновлення Української держави. У відповідь на цю політичну подію нацисти розпочали масові арешти українських патріотів.

Протягом наступних 10-ти років тисячі воїнів Української повстанської армії виборювали незалежність спочатку у протистоянні з нацистським, а згодом комуністичним тоталітарним режимом.

Мрія мати власну державу знову визрівала роками у творчості діячів культури-шістдесятників, у політичних акціях протесту правозахисників та дисидентів, у прагненнях мільйонів українців.

Спроба у Москві 19 серпня 1991 року «оновити» Радянський Союз у сталінських традиціях стала

поштовхом до розгортання національно-демократичного руху за незалежність у більшості республік СРСР. Українці об'єдналися у масові мітинги з вимогою виходу зі складу СРСР. 26 років тому, 24 серпня 1991 року, на позачерговому засіданні Верховна Рада УРСР ухвалила Акт проголошення незалежності України, зазначивши у ньому, що продовжується тисячолітня традиція державотворення в Україні, яка має право на самовизначення, передбачене Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами.

1 грудня 1991 року на Всеукраїнському референдумі українці підтвердили своє прагнення жити в незалежній державі, зробивши її незворотним фактом історії. Першими із понад 130 країн світу Українську державу визнали Польща, Канада, Латвія і Литва.

Протягом останніх років українцям знову доводиться боротися за збереження своєї незалежності у боротьбі з російським агресором та сепаратистами за цілісність нашої держави.

ЩО ДЛЯ ВАС ОЗНАЧАЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ДЕРЖАВИ?

З таким запитанням напередодні найбільшого державного свята ми звернулися до курсантів Академії, людей різного віку, які обрали почесну професію захисника України. Попри те, що їх висловлювання децю різняться, все ж відчувуються у їхніх відповідях і спільні прагнення, і спільні бажання. А найголовніше – небайдужість до своєї долі, долі держави, любов до України і віра у її краще майбутнє.

– Незалежність України – це можливість вирішувати усілякі проблеми і самостійно розвиватися на тлі інших держав. Цей день для мене – святий день, адже 24 серпня воскресла моя Батьківщина. І я ціную те, що зробили для мого покоління сотні і тисячі загиблих героїв, наші діди й прадіди.

Сьогодні наше завдання полягає в тому, щоб не загубити цей скарб. Від нас усіх залежить, чи вдасться нам це зробити. Але я вірю, що ми зламаємо опір сепаратистів і російського агресора, і врешті-решт на нашій святій землі запанує мир! А далі усі ми, як у часі війни, об'єднаємося, згуртуємося задля процвітання незалежної України!

*Молодший сержант
Павло ПРУТ,
нагороджений медаллю
«Захиснику Вітчизни»*

– Сьогодні незалежність нашої держави набула конкретного змісту. Це не незалежність взагалі, а саме незалежність України від Росії. Саме за це і воюють українці на Сході. Зважте, жодна інша країна світу, крім «братньої» Росії, сьогодні не зазіхає на нашу державу. Росія – основне джерело зовнішньої небезпеки суверенітету України.

*Сержант Михайло ПОНОМАРЬОВ,
нагороджений медаллю
«Захиснику Вітчизни»*

– Незалежність – це відповідальність. І не тільки фізична, але й духовна. Це показник того, що в тебе вистачить сили, щоб втриматися на плаву. Незалежність – це відповідальність за свої вчинки, можливість будувати свою, а не сусідську хату. Вільно сповідувати традиції свого народу, співаючи колядки на Різдво чи стрибаючи через багаття в купальську ніч. Можливість критикувати свою владу і тих, кого обрав під час виборів, а тепер хапаєшся за голову. Та головне нині – відстояти свою Україну в боротьбі з підступним російським агресором!

*Старший сержант Андрій ДУДКІН, нагороджений медаллю
«Захиснику Вітчизни»*

У 26-й раз святкуємо ми це знаменне свято. За роки незалежності українці пережили безліч різних подій, злетів і розчарувань. І сьогодні щодня ми утверджуємо свою незалежність, зокрема, відстоюючи її у боротьбі з агресором на Сході України.

– Незалежність – це можливість моєї країни розвиватись, виховувати в українській нації дух свободи, патріотизму, почуття власної гідності. На мою думку, незалежність передусім має бути в душі кожної людини. Якщо народ цурається свого походження або мовчки дозволяє принижувати свою національну гідність, то незалежність такої країни під великим сумнівом. Щоб бути по-справжньому незалежними, треба усвідомлювати, що ми – українці!

Старший сержант Вадим ШВЕД,
нагороджений орденом
«За мужність» III ступеня

– Сьогодні головне для України – відстояти власну свободу і соборність, не допустити ворога на нашу землю, не дозволити внести розбрат поміж українців. Тарас Шевченко благав: «Обніміться ж, брати мої...», адже в єдності сила. Єдність святими волокнами пов'язує душі, єдність створює гармонію кожного слова українця, єдність змушує вірити, творити, жити так, як хоче народ. Незалежність – це не дата й не символ, це процес. Тож маємо працювати над собою, змінювати свою свідомість, переходити від гасел і мрій до конкретних справ і вчинків! Адже справжня незалежність для країни – це ще й економічна незалежність.

Молодший сержант Олег ТКАЧУК,
нагороджений орденом
«За мужність» III ступеня

– В Україні справжня незалежність з'явиться тоді, коли набере сили Закон, якого будуть дотримуватися всі й кожен – незалежно від займаних посад і прибутків. У жодній європейській країні немає такого рівня корупції, як у нас. Там існують чіткі правила, яких дотримується кожен, а тому держави процвітають, мають сильну економіку, там високий рівень життя й немає війни. Ось це і є незалежність, коли у своїй країні люди живуть безпечно, зручно і заможено.

Молодший сержант Андрій ТИТІК,
нагороджений орденом «За мужність» III ступеня та медаллю
«Захиснику Вітчизни»

– Лише в незалежній державі може сформуватися незалежна особистість. Тому це, як на мене, – нероздільні поняття. І сьогоднішня ситуація в нашій країні якраз це й доводить. Подивіться, як героїчно наші бійці захищають країну, інколи навіть ціною власного життя. Вони мають різну освіту, різні уподобання й, можливо, різний соціальний статус. Але в боротьбі з ворогом стоять пліч-о-пліч і дають гідну відсіч. А на таку відчайдушну боротьбу здатні лише ті, хто цінує власну незалежність. І з кожним днем відчуття цієї незалежності стає дедалі сильнішим.

Сержант Артем САЙЧЕНКО,
нагороджений орденом «За мужність» III ступеня

– Війна – це наче жорстока перевірка як незалежності людей, так і незалежності країни загалом. Кажу так тому, що саме зараз українці найкраще усвідомлюють ціну цієї незалежності. Причому від старого – до малого. І прикладів чимало. Бабусі віддають останні гроші на обмундирування для військових, люди цілими містами збирають кошти на лікування бійців, дехто полишив роботу й подався у волонтери. Ось так і формується незалежна особистість, яка хоче жити у вільній державі.

Кожного дня наші патріоти демонструють свою відданість, мужність, віру в мир та світле майбутнє для прийдешнього покоління. Тож бажаю усім спокою у душах та на теренах нашої нескореної землі! Здоров'я, щастя та оптимізму для кожної родини.

Молодий сержант Павло ПАНЧЕНКО, нагороджений орденом «За мужність» III ступеня та медаллю «Захиснику Вітчизни»

– Цілісність кордонів, українська мова, державні гімн, прапор, герб, наші традиції – це і є Незалежність. А Збройні сили є обличчям України. Саме передусім на військовослужбовцях лежить відповідальність за збереження нашої незалежності. Особливо нині, коли агресор завдав нам підступного удару в Криму, на Донбасі, і робить все для того, аби поневолити український народ, примусити його відмовитися від європейського вибору.

Як на мене, цінувати незалежність ми почали з перших днів російської агресії. Відчуття української ідентичності зросло в рази. Мав можливість бачити і порівнювати це на Сході країни. Саме коли розпочалась війна, постав вибір: ти за Україну, чи проти неї? Переважна більшість українців свій вибір зробила. У тому числі і ми, тобто ті, хто пройшов крізь горнило війни на Сході!

Молодий сержант Юрій ЗАКОПЕЦЬ, нагороджений орденом «За мужність» III ступеня та медаллю «Захиснику Вітчизни»

– Держави народжуються не за один день. Тому багато років після 1991-го року Україну особливо не сприймали у світі як державу. Тепер сумніви розвіялися. Українці спромоглися захистити свою державність від Росії, яка підсадила нам ракову пухлину під назвою «Новоросія».

Так, ми зазнали величезних втрат, зокрема й територіальних, але зберегли державність. Ми відбулися як нація! А війна показала справжню зрілість спільноти. Збройні сили України, добровольці та волонтери довели: Україна більше не держава-підліток. Колоніальне минуле України відходить в небуття. Нині нам доводиться боронити українську незалежність і територіальну цілісність в умовах російсько-української війни. І коли ми сьогодні говоримо про війну з російським агресором, то саме міцна і внутрішньо впорядкована країна – головна запорука нашої перемоги. Хоча у нас ще багато проблем, ми обов'язково їх вирішимо. А Україна в оновленому світі буде серед лідерів розвитку, добробуту, духовності. Тепер час плине значно швидше, аніж століття тому... Переконалий, все це станеться значно швидше, аніж багато хто очікує. Ми відбулися, в нас вірять і ми переможемо!!!

Молодий сержант Роман ГРЕБЕНЮК, нагороджений орденом «За мужність» III ступеня та медаллю «Захиснику Вітчизни»

ЯК УКРАЇНЦІ ОБИРАЛИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

«Це був абсолютно правильний крок, оскільки саме завдяки референдуму перегляд тих рішень був неможливий. Адже будь-яке рішення, ухвалене лише Верховною Радою, на політичному рівні могло б піддаватися сумнівам, особливо у перші роки незалежності. Після референдуму ця тема була раз і назавжди знята», - вважає академік Ігор Юхновський.

26 років тому – 1 грудня 1991 року українці на референдумі проголосували за Незалежність. У голосуванні взяло участь 31 891 742 особи – 84,18% населення України.

1. Після того, як депутати проголосували за Акт про незалежність, Ігор Юхновський запропонував винести документ на Всеукраїнський референдум. У ті хвилини для багатьох депутатів, у тому числі і з антикомуністичної Народної Ради, така пропозиція виглядала не зовсім доречною, оскільки усі необхідні рішення ухвалила Верховна Рада.

2. На референдум було винесено одне питання: «Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України?».

3. 28 804 071 особа (90,32%) відповіла «Так, підтверджую».

4. Бюлетень для голосування виглядав так:

5. «За» незалежність на Львівщині проголосувало 97,46% , а це 1 866 921 особа. Проти було лише 1,86% (35671 особа).

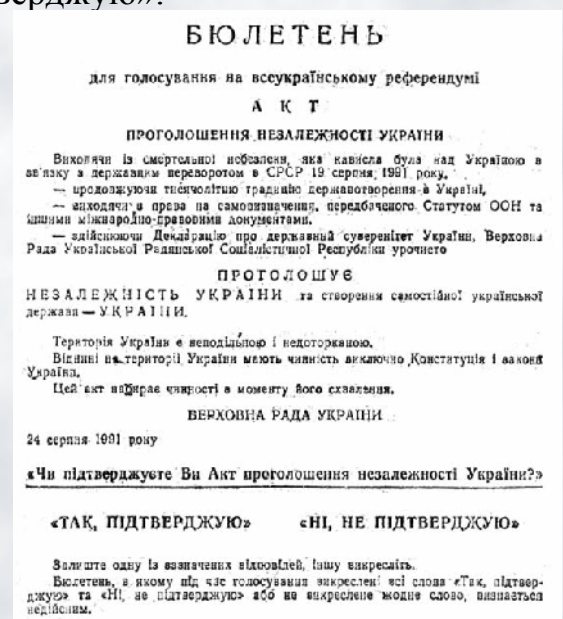
6. В усіх 27 регіонах країни виборці підтримали Акт проголошення незалежності від 24 серпня 1991-го. У східних областях українці віддали понад 80% голосів на підтримку історичного Акту.

7. Найбільшою була підтримка у Тернопільській (98, 67%), Івано-Франківській (98, 42%), Львівській (97,46%), Черкаській (96, 03%), Рівненській (95,96%) та Київській (95,52%) областях.

8. Тільки після 1 грудня Україну почали визнавати інші країни світу. 2 грудня – Канада і Польща, 3-го – Угорщина, 4-го, коли ЦВК підбила підсумки плебісциту, – Латвія і Литва, 5-го – Російська Федерація, Аргентина, Болгарія.

9. 5 грудня Верховна Рада проголосила в «Посланні до парламентів і народів усіх країн»: «Договір 1922 року про утворення Союзу РСР Україна вважає відносно себе не дійсним і недіючим». 8 грудня лідери України, Росії і Білорусі («ключових» республік, які у 1922 році створили СРСР,) підписали угоду про те, що Союз, «як суб'єкт міжнародного права і геополітична реальність, припиняє своє існування».

10. Що характерно, жодна радянська республіка (за винятком хіба що балтійських) після українського референдуму не провела свій власний референдум щодо незалежності.

«ЧЕСТЬ. ВІДВАГА. УКРАЇНА»

Це свято в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного встановлено, щоб вшанувати усіх курсантів, які обрали героїчну професію захисника України. Відтепер День курсанта проводитиметься у видовому виші щороку напередодні Дня молоді, який святкують в останню неділю червня.

Гасло заходу «Честь. Відвага. Україна» обрано свідомо, адже – це кредо і наріжний камінь чеснот, які курсанти набувають в процесі здобуття офіцерського звання. Сотні нинішніх курсантів розпочали навчання в Академії у 2014–2016 роках. Свій вибір стати офіцером Української армії вони зробили добровільно, і, що головне – саме під час тяжких боїв у протистоянні з російським агресором на Сході держави.

Під таким гаслом майбутні офіцери вперше відзначили День курсанта

Дещо незвично розпочалося святкування. І передусім тому, що шикуння на плацу проходило без офіцерів. А у ролі начальників виступали молодші командири – сержанти.

Розпочалися урочистості із підняття Державного прапора та хвилини мовчання за полеглими на східному фронті. Голова ради сержантів Академії, третьокурсник факультету ракетних військ і артилерії, учасник АТО, лицар ордена «За мужність» III ступеня старший сержант Вадим Швед, звертаючись до колег, наголосив, що сучасному українському війську потрібні нові традиції. І тим приємніше, що вони зароджуються в одному з кращих військово-навчальних закладів України.

– Сьогодні в Академії наш день. Зважте, ніхто, ані ми, ані ті, хто навчався у виші раніше, подібного не організували, не проводили, – наголосив він. – Нинішнє свято – це повага до нашого вибору. Адже всі ми обрали професію захисника Батьківщини у непростий час і навчаємося для того, аби стати офіцерами нової Української армії, яка обов'язково переможе у цій війні!

Після проходження урочистим маршем, курсанти перешикувавшись, виклали на плацу гасло «Честь. Відвага. Україна». Кращі представники спеціальностей, яких готують в Академії, презентували свій військовий фах. У супроводі військового оркестру майбутні офіцери виконали новий марш української армії – «Зродились ми великої години».

Програма святкування включала урочисту, показову та святково-розважальну частини. Основні ідеї щодо заходів, які проходили у цей день, подавали самі курсанти. Упродовж кількох тижнів їх обговорював організаційний комітет. А проведений День курсанта, координацію усієї програми забезпечуватимуть саме майбутні офіцери. І цей іспит юнаки та дівчата склали на відмінно, вони гідно презентували навчальний заклад для гостей та друзів.

Спершу лицарі в обладунках продемонстрували елементи сутички середньовічного піхотинця із вершником. Згодом на плацу відбувся справжній бій: курсанти, серед яких чимало учасників бойових дій, продемонстрували свої вміння із знешкодження групи озброєних терористів. Численним гостям свята показали вправи із фізичної підготовки, які нещодавно запроваджено до процесу підготовки курсантів.

Курсанти випробували себе також і у ролі воїнів минулих історичних періодів. У спеціальному одязі, озброївшись імпровізованим мечем та щитом, вони визначали найсильніших фехтувальників, лучників.

– Зазвичай, ми виконуємо всі бойові завдання із вогнепальною зброєю – автоматом, пістолетом чи снайперською гвинтівкою, – ділиться враженнями після проведеного бою курсант Володимир Золотий. – А тут у мене була можливість відчувати себе у ролі наших

воюючих предків. І дійсно, це надзвичайно важко «побувати» в «одязі» тих часів.

Чи не найгаласливішою виявилася локація біля Центру культури і дозвілля, де кожен охочий демонстрував свої вокальні здібності. За допомогою караоке лунали сучасні українські та закордонні пісні. Для загального святкового настрою студенти та викладачі одного із мистецьких вишів Львова писали дружні шаржі.

Цього дня кожен курсант мав можливість стати екскурсоводом, адже розповідав своїм рідним та близьким про альма-матер, показував аудиторії, де навчається, казарму, де відпочиває, їдальню тощо.

– Подібні заходи, а тим більше святкові, дуже потрібні, – говорить мама курсанта Олеся Ваврищук. – Наші діти, на відміну від їхніх цивільних однолітків, не часто бувають із нами. Тому це не лише зайва можливість поспілкуватися із сином, а черговий раз переконатися, що обрана ним професія є сенсом його життя. Варто було лише подивитися, із яким захопленням він розповідає про свій фах та рідний навчальний заклад!

Не пройшов повз увагу і футбольний матч між курсантами та «молодіжкою» львівських «Карпат». Незважаючи на поразку 12:8, майбутні офіцери дали справжній бій. Карпатівці визнали, що професійним футболістам військовики мало в чому поступалися.

Впродовж усього дня на території Академії працювало кілька відкритих майданчиків із їжею та напоями. Усі бажаючі могли поласувати смачними шашликами та кулішем, морозивом, кавою, іншими стравами. Музичний супровід заходів забезпечував військовий оркестр.

Завершився суботній день нагородженнями кращих вихованців та концертом. Під бурхливі оплески начальник Академії нагородив кращих курсантів у дванадцяти номінаціях.

– *Найважливішим під час Дня курсанта є те, що сьогодні було реалізовано саме ваші ідеї. І, що не менш важливо, до реалізації цих ваших задумів ви теж самі доклали величезні зусилля,* – зазначив генерал-лейтенант Павло Ткачук. – *День курсанта – це захід, який обов'язково матиме продовження, адже хороші традиції житимуть завжди! Тим більше, коли їх продовжуватиме золота українська молодь, якою ви всі є. Адже свій життєвий вибір – стати офіцером – кожен з вас зробив під час війни. І такий крок заслуговує на велику повагу.*

У номінації «Авторитет та лідерство» кращим визнано **молодшого сержанта Андрія ПЕЦА**, в аналогічній номінації серед курсантів Військового коледжу сержантського складу перемогу святкував **старший сержант Євген МОХТАН**.

Кращим командиром групи став **старший сержант Анатолій ЗРАЖЕВСЬКИЙ**. У номінаціях «За громадську активність», «За благодійну діяльність», «За мистецьку діяльність» перемогли відповідно **молодші сержанти Юрій ЗАКОПЕЦЬ, Максим БУЯЛЬСЬКИЙ** та курсант **Анатолій МАРЦЕНЮК**. А курсанти **Андрій РІВНЯК** й **Володимир ДИШКАНТ** стали першими у номінаціях «Кращий науковець» та «Кращий спортсмен».

Вихованці Академії довели також, що виявляти кращі чоловічі якості можна не лише під час бойових дій. Вони демонструють відвагу, мужність і у мирний час.

Молодший сержант Роман ГРЕБЕНЮК та **курсант Владислав КАЛНИК**, повертаючись після навчання в Академії додому, побачили, як десяток юнаків, непристойно лаючись, виявляють непокору працівникам патрульної поліції. Вочевидь сподіваючись на те, що чисельно переважають поліцейських, вони поводитися зухвало та відмовлялися виконувати їхні вимоги. Майбутні офіцери не пройшли осторонь, втрутилися в ситуацію та допомогли поліцейським затримати хуліганів.

Не розгубилися під час надзвичайної події і **старший сержант Андрій ХАРЧЕНКО** та **курсант В'ячеслав ПОДОКОПНИЙ**. Про їхні вправні дії під час загорання переповненого трамваю розповіли у зверненні до керівництва Академії мешканці Львова. Юнаки заслужили слова вдячності, адже не розгубилися: активно допомагали пасажиром виходити з палаючого вагона, загасили пожежу. А в один із моментів В'ячеслав вчинив як герой, коли врятував жінку, яка впала під колеса вагона. Якби не його чіткі дії, сталося б непоправиме, адже за мить трамвай рушив.

У номінації **«Відвага, мужність у мирний час»** було оголошено одразу четверо переможців – молодшого сержанта Романа Гребенюка, старшого солдата Андрія Харченка та курсантів В'ячеслава Подокопного й Владислава Калника.

Завершилося курсантське свято концертом, учасниками якого стали рок-гурти «Штурм» та «Navigator», Софія Федина та Наталка Самсонова, Богдан Ковальчин із проекту «Пісні війни» та Віктор Винник, студія «Магарич» та відомий шоумен Сергій Притула. Спеціально до Львова приїхав гурт «Друже музико» із Одеси. А чарівні курсантки відчували себе у ролі топ-моделей, дефілюючи імпровізованим подіумом і представляючи колекції одягу львівських модельєрів.

Наступного дня перед курсантами виступав Олег Скрипка і легендарний гурт «ВВ». Артисти забезпечили майбутнім офіцерам піднесений настрій упродовж усього дійства, співали як старі та добре відомі українському загалу хіти, так і нові пісні. Вдячна аудиторія залюбки підспівувала своїм кумирам, охоче аплодувала. Начальник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук подякував артистам за їхній приїзд на курсантське свято та незабутній виступ.

– **Ми вдячні вам, що у своєму щільному творчому графіку ви знайшли час, аби завітати до Львова, в нашу Академію. Ви виступали перед тими, хто невдовзі командуватиме бойовими підрозділами, захищатиме мирне життя українського народу. Ваша присутність, ваші музика та пісні запам'ятаються їм та надихатимуть на звитяги,** – зазначив Павло Петрович.

– **Я пересвідчився: День курсанта – це дуже гарна ініціатива. Всім серцем підтримую її. Надзвичайно щасливий, що запросили нас. Від себе особисто, від своїх колег, від усіх артистів дякую курсантам за обрану ними професію, яка нині є вкрай необхідною! Від неї залежить наша державність, мир і спокій на Українській землі! А ви – дійсно золотий фонд Українського війська і для «ВВ» виступати перед вами – велика честь!** – сказав на завершення концерту Олег Скрипка.

Старший лейтенант Іван КРИВИЙ

У СКЛАДІ ЗВЕДЕНОГО ЗАГОНУ ВИКОНУВАВ БОЙОВІ ЗАВДАННЯ

Двадцять шостий рік служить у війську заступник начальника кафедри тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення. Багато це чи ні? Безумовно, чимало. Особливо, коли уже маєш статус ветерана Збройних Сил України, коли пройшов багато посад і набув безцінного професійного досвіду, навчившись працювати з людьми, відповідати за себе та своїх підлеглих, відповідально ставитися до виконання завдань.

Андрій Михайлович Каршень вперше одягнув однострій ще у радянські часи. 1995-го року із «червоним» дипломом закінчив Кам'янець-Подільське вище інженерне командне училище ім. маршала інженерних військ В. Харченка. Тоді завершення навчання з відзнакою давало право обирати місце майбутньої служби і лейтенант Каршень із радістю розпочав офіцерську кар'єру у рідному місті. Саме тут, у Самборі, випало йому пройти шлях від командира взводу до начальника штабу окремого полку.

Під час нашого спілкування підполковник пригадав, що того часу до військової частини прибуло з десяток випускників училища, тобто співкурсників. Але не всі вони однаково ставилися до виконання обов'язків на первинних офіцерських посадах. Приміром, двоє розраховували на більш престижну перспективу та невдовзі звільнилися з лав армії. Можливо, потім пошкодували про свої дії.

Нелегкою можна вважати і службу Андрія: була вона відповідальною, напруженою, і часу на відпочинок відводила небагато. Але давалася взнаки – набуттям досвіду, офіцерським зростанням.

Тривали роки. У 2000-му Каршень виконував миротворчу місію у Лівані, вже, обіймаючи посаду

командира понтонно-мостового батальйону. Згодом вступив до Національного університету оборони України, після закінчення якого отримав освіту офіцера оперативно-тактичного рівня.

– Без такої підготовки отримати звання підполковника у полку було неможливо, а кваліфікація магістра військового управління вже відкривала шлях до підвищення, – поділився Андрій Михайлович. – Наприклад, начальником штабу військової частини мене призначили ще під час навчання у виші, 2012-го.

... Підвищувати особисту кваліфікацію, якщо можна так сказати, офіцерові довелося вже за кілька років. У зв'язку із реформуванням Збройних Сил України окремий полк, де проходив службу офіцер, планували розформувати. Скільки незрозумілого відбулося у нашому війську на той час. Завадив цьому 2014-й, а точніше події у державі, які розпочалися у зв'язку із агресивними діями нашого північного сусіда.

На базі 703-го окремого інженерного полку зберігалося багато бойової техніки, якою можна було забезпечити не одну військову частину інженерних військ. Саме тут сформували, так званій, зведений загін, який вирушив виконувати відповідальні завдання у

зону Антитерористичної операції. Інженерний загін складався із багатьох підрозділів – груп розмінування, інженерно-саперної, мінних загороджень, ремонтної, матеріального забезпечення тощо. До цього формування входили майже 200 військовослужбовців, оснащених озброєнням і технікою, а ще, що важливо, досвідом армійської служби, відповідною підготовкою.

Першими, хто очолив зведений інженерний загін, були командир полку полковник Олександр Корольов і його заступник підполковник Анатолій Загурський. За кілька місяців відбулася ротація, і тоді командиром інженерного формування, яке діяло у зоні АТО, було призначено начальника штабу 703-го окремого інженерного полку підполковника Каршеня, а його заступником – одного з командирів батальйонів.

Загалом Андрій Михайлович виконував відповідальні завдання на Сході України тричі. Вперше – наприкінці 2014-го, двічі – у 2015 році. За цей час побував під Волновахою, біля Артемівська, під Дебальцевим, у Сватовому.

До речі, після боїв за Дебальцеве окремий інженерний загін було докомплектовано технікою, а підпорядковувався він начальнику сектора «С». Безпосереднє керівництво інженерним підрозділом з Самбора

здійснював начальник відділу оперативного забезпечення цього напрямку.

– Які тільки завдання не доводилося нам виконувати, – зауважив співрозмовник, – навіть дах у дитячому садочку ремонтували після обстрілу сепаратистів.

Так, траплялося й таке, але головними завданнями воїнів зведеного загону було розмінування, як вручну так і за допомогою БРМ, фортифікаційне облаштування опорних пунктів, створення вибухових і мінно-вибухових загороджень на вказаних позиціях.

– Часто допомагали ремонтним бригадам, які скеровувалися на ліквідацію розривів на пошкоджених лініях електропередач, – згадує підполковник Каршень. – Люди побоювалися наблизитися до вишок, і спочатку ми розмінували територію навколо. Важкі завдання нам довелося виконувати і у Сватовому, коли там в результаті вибуху було знищено величезний склад боєприпасів. Снаряди, міни були розкидані на дуже великій площі, і нам доводилося тягачами транспортувати туди бойові машини розмінування,

щоби зробити розчистку та шляхи просування.

... Саме за це мій співрозмовник отримав відзнаку від МНС України, яка стала першою нагородою офіцера за участь у виконанні відповідальних завдань в АТО. До другої його було представлено півтора роки тому, ще під час служби в окремій інженерній частині. На цей раз подання було зроблено через Міноборони України, а результатом цих зусиль з'явився указ Президента України про нагородження підполковника Каршеня орденом Богдана Хмельницького III-го ступеня. Цю відзнаку офіцера з повним правом можна вважати бойовою, отримав її Андрій Михайлович за мужність і сумлінне виконання завдань щодо захисту територіальної цілісності та недоторканності України.

... Уже більше року проходить службу Андрій Михайлович у Національній академії сухопутних військ. Посада заступника начальника кафедри – відповідальна, адже вимагає високих професійних знань, організації навчального процесу, у якому беруть участь викладачі, допоміжний склад і курсанти.

– Порядна людина, офіцер із бойовим досвідом, – відгукнувся про свого підлеглого начальник кафедри тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення полковник Юрій Фтемов. – Обов'язково напишіть про нього.

– Зрозуміло, що служба тут, у навчальному закладі, багато у чому відрізняється від колишніх турбот у військах. Чим став для Вас період перебування у зоні АТО? Згадується він сьогодні?, – адресував я запитання підполковнику Каршеню.

– Безумовно. Це було нелегким випробуванням і водночас набуттям серйозного гарту. Вдячний усім військовослужбовцям, із якими звела мене доля там, на Сході України. Не починав жодних дій, доки особисто не пересвідчувався у тому, що підготовлено усе добре, з урахуванням усіх дрібниць. Самотужки проводив рекогносцировку, допомагав підлеглим і під час бойової роботи. Там умовного противника не було, і як командир – я відповідав не лише за дії підлеглих, а й за їхнє життя та здоров'я.

Горь МОСЕЙЧЕНОК

НАВЧАЮТЬСЯ ТОМУ, ЩО ПОТРІБНО НА ВІЙНІ

Упродовж двох тижнів у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки свої фахові навички шліфували майбутні командири механізованих і танкових підрозділів. З курсантами проводилися практичні заняття, які є основними для обраної спеціальності: вогнева і тактична підготовка, водіння бойових машин, експлуатація бойової техніки.

На одному з навчальних місць полігону майбутні командири-піхотинці за допомогою викладачів кафедри тактико-спеціальних дисциплін опанували дії взводу у бойовому розвідувальному дозорі.

– З урахуванням досвіду проведення Антитерористичної операції ми навчаємо майбутніх офіцерів діяти у складі взводу для здійснення розвідки. Адже вона надважлива складова під час будь-якого з видів бою, – розповідає старший викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін майор Максим Лісничий. – Всі премудрості, яким ми навчаємо, писані у буквальному сенсі кров'ю...

З цим твердженням погоджується третьокурсник молодший сержант Анатолій Куликівський:

– Такі заняття дозволяють нам не лише поглибити фахові знання, як майбутнім командирам механізованих підрозділів. Ми ґрунтовно вивчаємо й тактику дій розвідувальних та спеціальних підрозділів, адже може статися так, що їхні завдання будуть покладені і на механізований підрозділ.

Після відпрацювання теоретичних питань курсанти віддавали бойовий наказ, організовували дії свого підрозділу, долали ймовірний передній край оборони противника. Однак настав час несподіванок. Взвод отримав завдання знищити групу «бойовиків» та повернути викрадені ними важливі документи. Часу для прийняття рішення було обмаль, адже ворог міг у будь-який момент полишити місце свого перепочинку – напівзруйновану будівлю.

Тим більше, що командир умовного противника молодший сержант

Дмитро Мігаль був налаштований рішуче: «Все буде максимально наближено до реальних умов, і ми чинитимемо серйозний опір. За три роки ми добре вивчили один-одного, розуміємо з півслова. І навичок набули достатніх. Окрім того, у нас є дими, умовні гранати та головне – бажання якісно протидіяти опонентам. Гадаю, їм буде складно».

Втім, ця впевненість досить швидко розвіялася завдяки грамотним та рішучим діям штурмової групи. Буквально декілька хвилин запеклого бою – і лігво «бойовиків» було знищено, а викрадені документи повернуто.

Своїми враженнями після сутички поділився командир відділення молодший сержант Роман Рейтор: «Дуже важко було штурмувати, адже «противник» добре організував оборону. І хоча часу на підготовку було обмаль, ми впоралися із завданням».

Задоволений діями підопічних і керівник заняття начальник кафедри тактико-спеціальних дисциплін полковник Володимир Ожаревський:

– Добре відпрацювала як група, яка діяла у складі розвідувального дозору, так і група імітації. Хоча за-

значити, що з кожним днем зростає не лише цікавість курсантів, але й збагачуються їхні практичні навички та вміння. Переконали, що завдяки таким заняттям до випуску ми матимемо добре підготовлених фахівців, які зможуть керувати своїм підрозділом у будь-яких видах бою.

На іншому боці полігону курсанти, що навчаються за спеціальністю «Управління діями танкових підрозділів», успішно виконували одну з основних вправ свого фаху. У складі екіпажів танків Т-64 БВ вони вдосконалювали практичні навички з володіння гарматним та стрілецьким озброєнням.

Виконання вправи передбачало злагоджені дії екіпажу танка під час знищення умовного противника. Бойова машина штатним артилерійським пострілом уражала мішені, що імітували ворожу броньовану техніку та з'являлися на різних відстанях. Коли ж по полю рухалися імпровізовані транспортні засоби із безвідкатними гарматами, для їхнього знищення танкісти використовували кулемет ПКТ. Його ж застосовували для ураження «групи піхоти». А після виконання кожного завдання за допомогою установок бортової системи «Хмара» танкісти

вистрілювали димові гранати та імітували прихований відступ з поля бою.

— Я уразив всі цілі і отримав відмінну оцінку, — ділиться враженнями молодший сержант Ігор Хав'юк. — Пригадую, як виконував нормативи на перших заняттях... Так що практичні заняття дійсно даються взнаки. Без перебільшення можу стверджувати, що нині я з танком на «ти»!

Задоволені високим рівнем підготовки й викладачі майбутніх командирів-танкістів.

— Курсанти мають дійсно добрі навички, адже пройшли всю необхідну практичну і теоретичну підготовку у пункті постійної дислокації на динамічних тренажерах, де виконували підготовчі вправи на допуск до штатної стрільби, — говорить викладач кафедри вогневої підготовки підполковник запасу Олександр Богачов. — Відтак вони впевнено діють на танковому озброєнні, майстерно уражають цілі. І звичайно, викладачі пишаються своїми вихованцями, які у реальних бойових умовах довели, що в Академії набули ґрунтовних знань.

— Буквально кілька років тому саме на цій директрисі виконував такі ж завдання і Герой України, наш випускник старший лейтенант Василь Божок, — продовжує Олександр Богачов. — Саме на прикладах наших вихованців ми і навчаємо майбутніх офіцерів. Для цього постійно підтримуємо зв'язок із ними, аби оперативно вносити зміни у програму підготовки, навчати курсантів всьому необхідному для якісного ведення бойових дій.

ТРАДИЦІЙНА ПОСВЯТА

В один із днів відбулася посвята курсантів-першокурсників Академії в артилеристи. До цього дійства вони готувалися наполегливо. Щоб здійснити свій перший постріл самостійно, вони упродовж навчального року вивчали гармату МТ-12 «Рапіра», теорію та методику проведення стрільб.

На полігоні курсанти стріляли по нерухомих цілях прямою наводкою. Обличчя того, хто здійснив вдалий постріл, традиційно вимащували нагаром із казенника. Окрім того, курсант вдихав запах пороху із ще теплої гільзи.

«Артилерист повинен звикнути до пороху, до сажі. Він має відчувати віддачу гармати. Це така своєрідна емоційна традиція», — пояснив начальник факультету ракетних військ і артилерії, лицар ордена Богдана Хмельницького III ступеня, полковник Ярослав Весельський.

12 разів у зоні АТО побував випускник Академії старший лейтенант Микола Соболюк. У пам'яті офіцера - бої за Іловайськ, мужність однополчан, місяці полону, втрата побратимів.

ПОЛОН ЗАТЯГНУВСЯ НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ

Учасники бойових дій – люди особливі. Упевнений у цьому, адже вже не вперше спілкуюсь із тими, хто дивився смерті в обличчя. На відміну від пересічного громадянина по-іншому ставляться вони до життя. Багато чого закарбовується в їхній свідомості на довгі роки. Їм є про що розповісти, хоча у декого подібне бажання виникає не завжди. В очікуванні зустрічі із начальником курсу факультету бойового застосування військ старшим лейтенантом Миколою Соболюком знав про свого співрозмовника небагато. Офіцером він став 2014-го, завершивши навчання на факультеті, де зараз і служить. Був у зоні антитерористичної операції, нагороджений медаллю «Захиснику Вітчизни». В одному з боїв був поранений.

Зарекомендував себе як порядний курсант, навчався добре, – зауважив і колишній, і теперішній начальник молодшого офіцера полковник Артур Луцьков.

Мужньо захищав Україну на Сході, є прикладом для сьогоденних курсантів, – додав заступник начальника факультету по роботі з особовим складом підполковник Сергій Гуцалюк.

Де саме народився, як прямував до офіцерських зірок та проходив військову службу у війську? Коли потрапив у зону АТО та які завдання там виконував? Відповіді на ці запитання трохи згодом, коли віч на віч опинилися ми в аудиторії, де тільки-но завершилися заняття у курсантській групі.

Село Могилянки Острозького району Рівненської області – рідне для Миколи Вікторовича. Тут він навчався у середній школі, звідки

й поїхав до Львова – поступати до вищого військового навчального закладу.

Ніхто не був причетний до війська серед моїх рідних. Це рішення я прийняв особисто, – підкреслив офіцер. – Як не дивно, під впливом батьків, мами Тетяни Миколаївни, та батька, Віктора Петровича. Дуже хотіли вони бачити мене військовим, а тому й підтримали.

Микола здав всі екзамени на «відмінно» і після мандатної комісії остаточно зрозумів, що його мрія бути офіцером почала здійснюватися. Спочатку було важко, адже не мав юнак ніякого військового, хоча б початкового гарту. Але з часом наполегливість, серйозне ставлення до навчання стали у пригоді. І сьогодні старший лейтенант Соболюк із вдячністю згадує своїх начальників з Академії сухопутних військ, викладачів кафедр – полковника Сергія Похнатюка, полковника запасу Євгена Вірка, підполковника Степаненка. Саме вони допомогли вихованцю стати військовою людиною, передавали знання та свій досвід.

Швидко промайнули роки навчання, і за розподілом першим місцем офіцерської служби лейтенанта став Кривий Ріг Дніпропетровської області – 17-та окрема танкова бригада.

Був призначений на посаду командира взводу механізованого батальйону, – згадує перші офіцерські кроки Микола. – Разом з мною потрапили у цю військову частину й мої однокурсники – лейтенант Гліб Катмаков і Станіслав Ліщинський, який у цьому ж році (20 серпня 2014 р. – *прим. Авт.*)

загинув у бою за Іловайськ. Пізніше Указом Президента України (від 4.06.2015р. – *прим. Авт.*) за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності, вірність військовій присязі його було нагороджено орденом Богдана Хмельницького III-го ступеня посмертно.

Власне з ворожого оточення під Іловайськом і розпочалася бойова біографія офіцера.

Літо 2014-го. Лейтенант Микола Соболюк зі своїм взводом був у резерві керівника АТО.

–...Важкий період, – пригадує співрозмовник. – Виходили з кільця сепаратистів, а точніше російських бригад, які зі зброєю в руках вторглися на українську землю. Ми отримали наказ пропустити усіх своїх. Боєприпасів тоді не було, не було й харчового забезпечення. Після виходу з котла ми ще дець з годину спостерігали за обстановкою: буде чи ні вороже переслідування. Усі БМП мого підрозділу були знищені, а кілька моїх підлеглих поранені, але всі евакуювались та ніхто не загинув. Здивувало, що ворог, який діяв проти нас, використовував БМД (бойову машину десанту – *прим. Авт.*), це вже потім російські ЗМІ відверто брехали, що операцію проти воїнів ЗС України здійснювали учорашні шахтарі та ополченці з місцевого населення. І

це при шаленому обстрілі з їхнього боку «градами, ствольною артилерією», іншими вогневими засобами.

Деякий час ми відходили пішки. Приблизно за три кілометри мене було поранено. Невеличкий уламок від гранати АГС-17 (автоматичний станковий гранатомет «Полум'я», – прим. Авт.) потрапив у поперек. Свій індивідуальний пакет я використав, коли зупиняли кровотечу одному з поранених раніше. Щоби затягнути місце поранення, узяв поясний ремінь.

Наш шлях до своїх був небезпечним, однак місцеві мешканці, які спостерігали за місцевістю, здали нас сепаратистам.

Полон затягнувся на 4 місяці. Нас, захоплених, тримали у колишній будівлі СБУ Донеччини. Постійні допити, годували погано (каші, шмат хліба та вода) Моїх «кураторів» (знав їх лише за іменами та позивними, адже вони спілкувались один з одним) цікавило майже усе: повна біографія, проходження служби, характер дій на Сході України. Ставилися до нас зневажливо, траплялися відверті знущання та побиття.

Всі особисті речі у нас вилучили, але 1-го вересня мені вдалось зателефонувати додому, кілька хвилин поспілкуватись з рідними. Повідомив батьків, що живий, але перебуваю у полоні. Сподіваюсь на визволення. Це вже потім я дізнався, як сприйняли ці новини мати, батько та сестра. Скажу відверто,

нікому не побажаю подібних поворотів у долі, адже протистояння із сепаратистами було вже добре відомим і точилися бойові дії, де гинули та безслідно щезали люди.

Одного дня ми дізналися, що згідно з Мінськими угодами нас буде передано Україні в обмін на сепаратистів, яких захопили наші. Це виявилось правдою, 26 грудня 2014-го року нас, 152 полонених, обміняли на 225 сепаратистів. Це сталося на розв'язці в Ясинуватій. Пам'ятаю, як нас відвезли до Харкова, а потім ІЛ-76-им доправили до Києва. Пам'ятаю зустріч із Президентом України вночі на столичному летовищі, потім із заступником Міністра оборони України, повернення до своїх військових частин. Це була по-справжньому радісна подія, лунало чимало привітань і добрих слів.

Далі, за словами офіцера, він отримав відпустку, побачив рідню. Але почав даватися взнаки уламок гранати, що залишився у тілі Миколи Соболюка, і з яким він ходив майже п'ять місяців. Звернувся до лікарів. Поклали у госпіталь.

«Операцію робив підполковник медичної служби Микола Гейник, який до речі усі 4 місяці полону перебував зі мною, – пригадує офіцер. – Завдяки його професії доля звела нас знову, за що я йому безмежно вдячний».

Далі була відпустка за станом здоров'я, повернення до службових обов'язків. Було б дивним,

якби старший лейтенант знову не повернувся до зони АТО. Згодом він пройшов майже увесь передній край лінії зіткнення. Зі своїми підлеглими побував за час служби у бригаді у Лисичанську, Попасній, Северодонецьку, Артемівську, Бахмуті, Старобешевому, Маріуполі. На той час у військовій частині його підвищували у посаді до заступника начальника відділу бойової підготовки. До речі, медаль згідно з Указом Президента України від 6 січня 2016-го року офіцерові вручили у бригаді в зоні АТО.

– А яким чином ти повернувся до альма-матер у Львів? – поставив я співрозмовникові запитання. – Під час навчання на мовних курсах, які проходив у виші, звернувся до начальника факультету бойового застосування військ полковника Артура Володимировича Луцькова. Після розмови в Академії підготували клопотання, яке без зайвих запитань підписали і командир танкової бригади полковник Сергій Литвінов та інші начальники. Минуло три місяці, як я проходжу службу у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, в якій навчався та здобув офіцерський чин.

– Зв'язків із однополчанами не перериваєш? Із ким з них найчастіше спілкуєшся?, – поцікавився в Миколи Вікторовича.

– Звісно ні, а спілкуюся телефоном із начальником відділення бойової підготовки бригади майором Олександром Косміним, виконуючим обов'язки начальника оперативного відділу майором Олександром Вільдяєвим, заступником начальника штабу бригади майором Володимиром Негрієм та багатьма іншими. Нас об'єднала та загартувала війна за Україну, і це війна, яку ми ніколи не забудемо.

Р.С. Кілька місяців тому старший лейтенант Соболюк обіймав в окремій танковій бригаді Сухопутних військ капітанську посаду, сьогодні виконує службові обов'язки (з подальшим призначенням) на майорську. Таким є продовження тернистого шляху офіцера до омріяних висот.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

ГІДНІ СТАТИ ДО ЛАВ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

Серед тих, хто хоче здобути освіту в Національній академії сухопутних військ, є не лише юнаки, але й дівчата. Окрім того, серед цьогорічних абітурієнтів — чимало військовослужбовців, близько сотні з яких вже мають бойовий досвід, отриманий під час участі в антитерористичній операції на сході України. Під час вступних випробувань абітурієнти проходили медичний

огляд, психологічний відбір та склали екзамен з фізичної підготовки. За результатами зовнішнього незалежного оцінювання та середнього балу шкільного атестату було ухвалено рішення щодо зарахування кандидатів на навчання у Національній академії сухопутних військ. Безперечно, існувала система пільг для учасників бойових дій, сиріт та ще низки категорій. А ті, хто вступає

з військ і не проходив ЗНО, складав іспити з профільюючих дисциплін безпосередньо в Академії.

За словами заступника голови приймальної комісії полковника Олексія Красюка, незважаючи на складну воєнно-політичну ситуацію в Україні, кількість охочих здобути військову освіту та отримати офіцерське звання саме в стінах Національної академії сухопутних військ з кожним роком стрімко зростає.

— У порівнянні із минулим роком їхня чисельність зросла на 13 відсотків. І це не може не тішити нас, бо це дозволяє відібрати кращих із кращих, — підкреслив заступник начальника Академії з навчальної роботи полковник Олексій Красюк. — У той же час це свідчить про високий рівень патріотизму нашої молоді, яка, незважаючи на те, що понад три роки триває АТО, виявляє велике бажання захищати свою Батьківщину.

Як і в попередні роки, набір здійснювали за практично всіма військово-обліковими спеціальностями для Сухопутних військ ЗС України. Зокрема, в Академії готують майбутніх командирів механізованих й танкових підрозділів, офіцерів-артилеристів, військових інженерів, фахівців морально-психологічного забезпечення тощо. Також за десятима спеціалізаціями здійснюється підготовка у Військовому коледжі сержантського складу.

Спершу абітурієнти пройшли курс первинної військово-професійної підготовки на базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки, де відбулося урочисте вручення зброї тим, хто був зарахований до складу курсантів вишу. Після цього, для тих, хто не мав навичок військової служби, розпочалися планові заняття та проходження курсу молодого бійця, упродовж якого юнаки та дівчата повинні адаптуватись до подальшого навчання в Академії.

Чим керувались у виборі майбутньої професії учорашні абітурієнти? Яким виявився їхній шлях до ушлявленого військового навчального закладу? Про це ми розпитали молодь, яка вже відчуває себе курсантами Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного...

Солдат Сергій Бабич, контрактник, проходив службу у складі 72-ої окремої механізованої бригади. На військову службу був призваний 2014-го року. Учасник Антитерористичної операції, нагороджений Президентом України орденом «За мужність» III ступеня:

– Все позаду – екзамени з фізичної підготовки, української мови, історії України, математики і, звісно, проходження медичної комісії, – розповідає він. – Як то кажуть, військова служба триває. Пишаюсь, що поступив на навчання до такого відомого в Україні, й не тільки, вишу. Стати офіцером – моя мрія, і, впевнений, вона здійсниться. Серед моїх співслужбовців у бригаді було чимало мужніх, порядних, чесних і патріотично налаштованих офіцерів. Буду наслідувати їхній приклад під час навчання на факультеті бойового застосування військ.

– Управлінню діями механізованих і танкових підрозділів навчатимуться також старший солдат військової служби за контрактом Тарас Садовнік, учорашній вихованець Львівського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут Євген Войтович та багато інших.

На факультеті підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення військ віднині навчатимуться солдат-контрактник Національної гвардії України, учасник бойових дій в АТО Юрій Шумик і учорашній учень середньої школи з Миколаєва Володимир Фомин.

– Прослужив у НГУ рік, тут здавав екзамени з української мови, математики та фізичної підготовки. Ми, абітурієнти, мали вибір: або іспит з фізики, або англійська мова чи історія України. Вибрав перший варіант. Пройшов психологічний відбір і опинився серед зарахованих на навчання в Академії, – розповідає Юрій.

– А я успішно склав ЗНО, – додає Володимир. – Поступив на навчання за прикладом брата Владислава, який є військовослужбовцем і учасником бойових дій в зоні АТО.

На цьому ж факультеті навчатимуться учорашній школяр, житомирянин Дмитро Ванельчук, який також успішно пройшов ЗНО після

школи, та багато інших юнаків. А колишній вихованець Волинського обласного ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою Андрій Жимелко з Луцька та випускник середньої школи зі Старокостянтинова Хмельницької області Вадим Гладенюк навчатимуться на факультеті ракетних військ і артилерії. Перший пройшов ЗНО, профвідбір і військово-лікарську комісію, склав екзамен з фізичної підготовки.

На бажання хлопців навчатися в Академії сухопутних військ вплинули особисті переконання та приклад рідних. До слова, старший брат Андрія Жимелка Олександр

уже майор Збройних Сил України, – а старший брат Вадима Гладенюка Сергій проходить службу підполковником у нашому військовому навчальному заклад. Крім цього, і батько останнього, Володимир Григорович, є військовослужбовцем: він старший прапорщик і проходить службу у танковій частині.

*Підполковник
Віталій РУДКОВСЬКИЙ*

Указ Президента України № 176/2017 від 05.07.2017 р. за особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету і територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку та з нагоди річниці визволення м. Слов'янськ від незаконних збройних формувань нагороджений орденом «За мужність» III ступеня.

«ДОРОГА ЖИТТЯ» В АЕРОПОРТ

Узимку 2015 року увесь світ облетіла звістка про славнозвісних «кіборгів», які понад 200 днів утримували Донецький аеропорт. Про них знімали фільми, писали вірші, складала пісні. Проте, поза увагою багатьох журналістів та сценаристів залишилися герої, котрі ціною власних життів відстоювали Луганський аеропорт. Бійці 80-ої окремої десантно-штурмової бригади боронили цей стратегічний об'єкт упродовж 135 днів. Російські війська та загони сепаратистів захопили руїни аеропорту у вересні 2014 року, втративши тисячі своїх бійців. Останні 50 днів у цій гарячій точці та на її околицях воював начальник бойового управління 80-ої окремої десантно-штурмової бригади майор Василь Дзяма. Під час зустрічі з героєм я дізнався чимало подробиць бойових дій під Луганськом, Лутугінем та Хрящуватим.

До Луганського аеропорту майор Василь Дзяма прибув загартований бойовим досвідом. Ще 2005 року офіцер упродовж дев'яти місяців перебував у миротворчій місії в Іраку, де передавав свої навички поліцейським, прикордонникам та військовим, здійснював патрулювання кордону з Іраном. Невдовзі потому, як в Україні розпочалася Антитерористична операція,

військовослужбовець та його побратими з 80-ої окремої десантно-штурмової бригади звільняли від сепаратистів місто Слов'янськ та населені пункти, розташовані за околицями міста. У ніч із 4 на 5 липня ватажку місцевих бойовиків «Стрільцю» та його спільникам вдалося безперешкодно залишити місто, прикриваючись цивільними людьми. Аби колону не обстрілювали, вони розмістили між своїми бойовими машинами автомобілі з мирними жителями. Ось так і втекли у Горлівку. Вступивши до Слов'янська, наші захисники вивісили на будівлі міської ради національний прапор України.

Уже 11 липня десантники виїхали на підкріплення до своїх побратимів, які перебували у Луганському аеропорту. На той час сепаратисти захопили управління СБУ в Луганську та збили військовий літак, на борту якого перебувало 50 бійців 25-ої повітрянодесантної бригади. У ніч із 12 на 13 липня колона із бійцями 80-ої окремої десантно-штурмової бригади проклала «дорогу життя» та прорвалася в аеропорт, який уже оточили вороги. Десантники перехитрили сепаратистів, об'їхавши Луганськ із західного боку. Бійцям довелося подолати 85 кілометрів. Проте, і на цьому шляху їх наздогнали снаряди із

«градів» бойовиків. Внаслідок обстрілів загинуло четверо солдатів.

Слідом прорвалися ще дві колони десантників. Тоді було поранено командира десантно-штурмової бригади полковника Андрія Ковальчука. Внаслідок вибуху снаряда йому розтрощило плече. Проте, він відмовився від евакуації. Попри поранення, він до останнього дня перебував разом зі своїми солдатами.

– Бог рятував мені життя чотири рази, – розповів майор Василь Дзяма. – Уперше це сталося 24 липня – у день народження моєї мами, коли я прямував до Луганського аеропорту на чолі третьої колони. Ми довозили продукти та воду. Спочатку розставили бронетранспортери уздовж злітної смуги. Свій БТР, в якому сиділо чимало офіцерів, я поставив крайнім. Раптом почали стріляти установки «Град». Чотири «гради» випустили 40 ракет в один квадрат, у центрі якого стояв наш БТР. На щастя, жодна з них в нас не влучила. Лише всі колеса попробувало. Я тоді хлопцям сказав: «Сьогодні день народження моєї покійної мами. Вона, мабуть, нас і вберегла».

Закріпившись у Луганському аеропорту та завдяки добре продуманим діям командира, десантники разом із бійцями батальйону «Айдар» та 1-го батальйону 24-ої бригади зуміли захопити трасу від селища Хрящувате до смт Новоанновка. Відтак вони почали захищати Георгіївку, Лутугине, Хрящувате, Новосвітлівку, Новоанновку. Буквально до 13-14 серпня вони розширили свою площу поблизу аеропорту у три-чотири рази і взяли під контроль близько 25 кілометрів траси Ростов-на-Дону – Луганськ. Якби російські війська не зайшли в Україну, вся Луганська область була б під контролем українських солдатів.

Під час боїв із окупантами наші захисники неодноразово брали у полон офіцерів та рядових.

– Одного разу одягнувшись, як партизани, бійці батальйону «Айдар» потрапили на похорони двох сепаратистів у Новосвітлівці, де були присутні російські офіцери та «специ» з ФСБ, – розповідає Василь. – З одного боку їх оточили «айдарівці», а з іншого – ми. Того дня ми взяли близько 40 полонених. Тоді до нас потрапив дезертир з російської армії, якого утримували сепаратисти. Він розповів, що його військова частина

прибула з Алтайського краю. З'ясувалося, що 15 червня їх відправили колоною до кордону. На бойових машинах позатирали всі знаки, намалювавши позаду білі кола, за якими їх мали впізнавати сепаратисти (на українських машинах пізнавальним знаком були білі смуги). Солдати перебували під кордоном дуже довго. У них виникла підозра, що командування їх обмануло, відправивши на цю війну. Тоді він разом із кількома хлопцями втекли. Проте, лише йому вдалося перепливити Сіверський Донець. На іншому березі він потрапив до рук сепаратистів.

Запам'ятався Василю ще один випадок, оскільки співпав із днем народження його брата. Із селища Хрящувате виїжджала цивільна колона під білим прапором, яку розстріляли сепаратисти. Багато людей загинуло на місці. У колоні їхала сім'я. Молодій жінці розірвало ногу. Сподіваючись її врятувати, солдати передали поранену медикам в операційну. А її синочка заспокоїли, сказавши, що мамі стало погано. Проте, жінка померла. Дякувати Богу, що поруч із дитиною залишився батько. Люди, котрим пощастило вижити, були настільки налякані, що не хотіли залишати місце дислокації солдатів. Військові їх нагодували та надали необхідну медичну допомогу. Тими ж днями ворог обстріляв третю роту десантно-штурмової бригади. На місці загинуло дев'ятеро хлопців, серед яких був 23-річний офіцер, в якого напередодні народилася друга дитина. Коли тіла вантажили у чорні мішки, побратими не могли приховати сліз.

– На День Незалежності ворог влаштував нам «свято», – пригадує Василь. – Обстріл був настільки сильним, що ми не могли вийти з бункерів. Окупанти вели шквальний безперервний вогонь з якихось новітніх мінометів, воронка від снарядів сягала до двох метрів у глибину. Я жив у терміналі

аеропорту із підполковником та заступником з виховної роботи бригади. Тоді осколками відірвало ліву руку моєму підлеглому Роману Скаковському та поранило живіт. На жаль, врятувати життя бійцеві не вдалося. Він помер у львівському військовому госпіталі, коли його дружина перебувала на дев'ятому місяці вагітності.

Від 24 серпня десантники залишалися з одним тільки виходом для відступу. З півночі по них гатили сепаратисти, а зі сходу та півдня обстрілювали російські підрозділи. За п'ять днів росіяни були вже надзвичайно близько. Десантники отримали наказ відійти з довколишніх сіл в аеропорт.

– 30 серпня я знову дивом не загинув, – пригадує Василь. – Того дня виконував обов'язки чергового. Мені подавали інформацію з блокпостів, яку ми опрацьовували, а відтак віддавали накази на ведення вогню... Увечері, дуже втомлений, я спустився у підвал терміналу, мене зустрів заступник по роботі з особовим складом і попросив піти та підбадьорити солдатів. Як тільки я вийшов до них, у моє ліжко влучив снаряд. А офіцеру, який практично врятував мені життя, осколками відірвало половину стопи...

Упродовж чотирьох останніх днів серпня під час штурму аеропорту з боку росіян загинуло щонайменше тисячу солдатів. За 50 днів перебування Василя Дзями разом із побратимами на об'єкті та його околицях, в аеропорту полягло 13 бійців 80-ої окремої десантно-штурмової бригади.

– Вони не могли зрозуміти, звідки ми стріляємо, – пригадує Василь. – Ми виходили, стріляли та одразу ховалися. Нам вдалося відбити дві серйозні атаки, зокрема, зупинити та розбити підрозділи славнозвісної Псковської дивізії. А утримували ми Луганський аеропорт до 31 серпня. Зранку розпочався сильний артобстріл. Раптом неподалік бункера

вибухнув снаряд із артилерійської системи «Тюльпан». Вибух був настільки сильним, що мене засипало біля входу у бункер. Я отримав контузію та легке поранення ноги. Звідти мене витягнув командир Андрій Ковальчук. Уже за півтори-дві години я лежав під крапельницею. Про те, що відбувалося згодом, мені вже розповідали наші хлопці. Тоді на території аеропорту почалися ближні бої. Нападники розмінували поля довкола аеропорту й почали прориватися з півночі за підтримки сепаратистів. Нашим солдатам довелося викликати удар артилерії на себе. Вони викликали вогонь та ховалися. Усе було продумано настільки грамотно... Загалом ворог боявся заходити на нашу територію. Коли їхали ворожі танки, наші хлопці з'являлися мов із-під землі, стріляли з гранатометів та зникали. Російські розвідники постійно доповідали про те, що в аеропорту перебуває щонайменше кілька тисяч українських вояків. Хоча насправді нас було чотири сотні.

... Коли стемніло, ворог відступив, втративши багато живої сили. Проте, продовжував обстрілювати з артилерії. Тієї ночі десантники за наказом командира зібралися відходити з аеропорту. У них уже залишилося мало техніки, не було чим оборонятися і не було що обороняти. У ці дні луганський термінал зрівняли із землею.

Під покровом ночі солдати під командуванням Андрія Ковальчука почали виходити з аеропорту малими групами. Коли Василь Дзяма сів поруч з іншими солдатами у «Камаз», принесли важкопораненого. Офіцер звільнив для нього своє місце і разом з десятком бійцями під обстрілами почав пробиватися пішки до своїх. Подолавши понад двадцять кілометрів, вони таки дісталися Лутугіного.

Василь Дзяма повернувся додому 14 вересня. Тут його чекали дружина Люба та сини Іван і Вадим. Майже до кінця 2014 року він перебував у госпіталі. Лікувався від контузії. А згодом організував благодійний фонд, який допомагає як тим, хто отримав поранення на війні, так і сім'ям загиблих.

Майже півтора роки тому майор Василь Дзяма повернувся до альма-матер на кафедру фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту. Тепер він – викладач і до своїх службових обов'язків підходить надзвичайно відповідально. Інакше не може. А ще очолює (граючий тренер, – авт.) футбольну команду воїнів-атовців «Леґіон», яка неодноразово брала участь та перемагала у турнірах.

Юрїї СКОБАЛО

ПРАЦЮЄМО НАД ПОСТІЙНИМ УДОСКОНАЛЕННЯМ

Кафедру тактики факультету бойового застосування військ називають у Національній академії сухопутних військ однією з кращих. Її потенціал – досвідчені науково-педагогічні працівники, які вдосконалюють навчальний процес з урахуванням досвіду учасників АТО, сміливо шукають шляхи покращення підготовки майбутніх офіцерів.

Напередодні нового навчального року про досягнення колективу, плани на майбутнє та проблеми сьогодення розповідає начальник кафедри тактики полковник Сергій Похнатюк.

– Віднедавна у Сухопутних військах були вперше розроблені стандарти підготовки фахівців для цього виду війська. Ними ми й почали керуватися у своїй діяльності. При цьому пріоритет у вивченні тактико-спеціальних дисциплін надали досвіду підрозділів Збройних Сил України в Антитерористичній операції, напрацюванням провідних країн світу у локальних війнах, збройних конфліктах, – розповідає полковник Сергій Похнатюк.

Під час групових занять застосовували засоби імітаційного моделювання «Follow Me», «JCATS», які наближують до реальних тактичних умов польові заняття, використовували імітаційні засоби та комплекти лазерних імітаторів стрільби «MILES».

Усі тактичні навчання проводили з максимальною спрямованістю курсантів на виконання практичних дій згідно із темами навчань та посадових обов'язків відповідно до бойового розрахунку у складі батальйонної тактичної групи.

Окрім цього, кафедра активно залучалася до курсів підвищення кваліфікації офіцерського складу з питань бойового застосування механізованих,

танкових підрозділів і військових частин, курсів підвищення кваліфікації підготовки офіцерів оперативного резерву першої черги механізованих та танкових військових частин, перепідготовки та підвищення кваліфікації офіцерів первинної ланки небойових військових частин, які плануються до переміщення та доукомплектування бойових військових частин.

У плані наукової, методичної роботи колективом відпрацьовані та видані навчальні посібники, проведені науково-практичні семінари, підвищена якість курсантських наукових робіт військово-наукового гуртка кафедри ВНТ факультету.

– Як бачимо, до навчального процесу активно залучається навчально-матеріальна база кафедри. Зрозуміло, що ви і надалі працюєте над її удосконаленням?

– Щодо навчально-матеріальної бази, то вже нині активно працює другий комп'ютерний клас, який у поєднанні з попереднім складають навчально-тренувальний комплекс імітаційного моделювання бойових дій. Власне це і дає під час навчання певну автономію щодо планування та проведення командно-штабних навчань, додаткові можливості для групових вправ, командно-штабних тренувань.

Ми удосконалили облаштування навчальних аудиторій, здійснили

поточний ремонт класів ведення бойових дій в особливих умовах, маршу, методики тактичної підготовки тощо. Однак, все це без досвідчених науково-педагогічних працівників так би й залишалося просто навчально-матеріальною базою.

За останні роки ми визначилися з нашими викладачами і перевагу надали тим з них, хто вирізняється якісною методичною підготовкою, володіє практичними навичками щодо виконання завдань у зоні проведення бойових дій. Нині я на всі сто впевнений, що, приміром, полковник Олександр Лаврут, підполковники Олеся Куцька, Роман Слободянюк, Сергій Загребельний, працівники ЗСУ Володимир Шишков, Євген Вірко, Сергій Гордійчук – це ті викладачі, які передають увесь багаж знань своїм вихованцям, і які знадобляться їм у боротьбі з російським агресором на Сході України. Тим приємніше констатувати той факт, що усі науково-педагогічні працівники постійно заохочуються командуванням Національної академії власне за високу методичну майстерність.

– Яскравим підтвердженням того, що це не просто слова, є висновки екзаменаційної комісії, яка відзначила ґрунтовне оволодіння майбутніми офіцерами змістом програм навчальних дисциплін, основами теорії та практики застосування механізованих (танкових) підрозділів у загальновійськовому бою, бойових можливостей та організаційної структури механізованих (танкових) підрозділів, методики тактичної підготовки взводу та роти...

– Наші випускники дійсно продемонстрували вміння здійснювати заходи щодо підтримання бойової готовності підрозділу, організовувати бій та управляти підрозділом у бою, підтримувати взаємодію зі штатними та доданими силами і засобами, підтвердили достатні практичні навички у розробленні бойових графічних документів, спроможність стисло та своєчасно доводити бойові завдання підпорядкованим підрозділам у ході бою.

Під час теоретичної частини майбутні офіцери щоразу демонстрували достатні теоретичні знання з питань підготовки і ведення бою (тактичних дій). У кращий бік відзначалося їхнє вміння графічно оформлювати рішення командира на бій.

У ході ж практичної частини комплексного екзамену була відзначена належна підготовка керівників, навчально-матеріальної бази, озброєння та військової техніки, навчальних місць до проведення занять. Якість була обумовлена тим, що було передбачалося кілька способів нарощування обстановки у різних видах бою: дії групи імітації, рольових гравців, зміна варіантів накриття мішеневого поля, подання ввідних голосом. З цією метою до проведення комплексного екзамену були залучені механізовані і танкові підрозділи 28 омбр, з якими курсанти проводили повну підготовку до бою, ставили завдання та управляли ними у різних видах бою (тактичних діях) згідно з планом комплексної групової справи з переходом до практичних дій.

Напрацювання кафедри також широко пропагуються через показові, відкриті уроки. У пріоритеті, зрозуміло, – бойовий вишкіл майбутніх офіцерів. Приміром, у березні з курсантами четвертого курсу спеціалізацій «Управління діями механізованих підрозділів» та «Управління діями танкових підрозділів» було проведено бойові стрільби взводів.

А у травні курсанти третього курсу спеціалізацій «Управління діями механізованих підрозділів» та «Управління діями танкових підрозділів» відпрацьовували бойові стрільби відділень та екіпажів танків. Загалом з механізованими відділеннями проведено дванадцять стрільб, з танковими екіпажами – п'ятнадцять. З загальною оцінкою – «добре».

Ми провели міжкафедральний науково-методичний семінар «Методика роботи керівництва двосторонніх командно-штабних навчань з використанням засобів імітаційного моделювання в Академії», науково-практичний семінар «Форми і способи комплексного застосування дрібних підрозділів

тактичної ланки взвод-рота із силами і засобами видів ЗС України, родів Сухопутних військ за досвідом АТО».

– А як Ви оцінюєте процес стажування курсантів у військах?

– За час проходження навчальної практики за військовим спрямуванням курсанти у повному обсязі виконали програму стажування та навчальної практики на посадах командирів командирів відділень (танків). Майбутні офіцери виявляли самостійність при виконанні службових обов'язків, демонстрували достатній рівень організа-

торських здібностей, розумну ініціативу, вимогливість до особового складу, який перебував у їхньому підпорядкуванні.

Вони активно брали участь у проведенні планових занять з бойової підготовки, знайомились з організацією служби військ, несенням вартової служби, підтриманням внутрішнього порядку в підрозділах, виконанням розпорядку дня.

Програми військового стажування та навчальної практики курсантами спеціальностей «Управління діями підрозділів механізованих військ», «Управління діями підрозділів танкових військ», виконані в повному обсязі.

– Вочевидь, у ході стажування командуванням військових колективів були виказано на певні недоліки у підготовці курсантів?

– Безумовно. Офіцери військових частин пропонують покращити рівень підготовки курсантів з методики підготовки, організації і проведення занять з тактичної, вогневої підготовки і тактико-спеціальних дисциплін. Більш глибоко знайомити курсантів з новими стандартами бойової підготовки, організацією і проведенням занять з бойової підготовки з їх використанням, додатково проводити інструкторсько-

методичні заняття щодо організації і проведення занять із загальновійськових та тактико-спеціальних дисциплін з військовослужбовцями служби за контрактом.

Також було запропоновано розподіляти курсантів по місцях стажування (навчальної практики) з урахуванням реального укомплектування підрозділів особовим складом, з метою виконання ними обов'язків посадових осіб, на посадах яких вони проходять навчальну практику в повному обсязі. А ось планувати та проводити стажування радять у період інтенсивної підготовки підрозділів у відповідності до етапів підготовки: навчальну практику – в період одиначної підготовки військовослужбовців, військового стажування – у період підготовки відділень, взводів (колективної підготовки).

– Наша розмова відбувається напередодні нового навчального року. Чи готова кафедра до нього?

– Зрозуміло, що навчальний процес постійно удосконалюється, і ми докладемо усіх зусиль, аби готувати для війська дійсно фахівців своєї справи.

*Бесіду від
Ігор МОСЕЙЧЕНОК*

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ – ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

відповідної загальної мети навчання, навчальних цілей, створення специфічного задуму та особливостями проведення аналізу дій.

Незважаючи на те, що учасники навчань всього лише курсанти, вони досить впевнено не тільки приймають рішення, але й керують підрозділами. Зокрема, учасник Анти-терористичної операції молодший сержант Артем Ломов обіймав посаду начальника інженерної служби оперативно-тактичного угруповання. До числа його обов'язків входило інженерне забезпечення маршруту під час висування до визначеного району та інженерне забезпечення оборони.

– У моєму підпорядкуванні було дві роти: інженерно-саперна та інженерно-технічна, два інженерно-саперні взводи, – розповідає Артем. – Усіма підрозділами керували мої однокурсники, і хочу зазначити, що вони добре впоралися із поставленими завданнями.

З перебігом командно-штабних навчань ознайомився і начальник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук, який висловив задоволення ходом їхнього проведення.

– На моє глибоке переконання, важливою складовою навчань є те, що курсанти третього курсу фактично вже готові командири. Невдовзі вони очолюватимуть підрозділи інженерних військ, – наголосив генерал-лейтенант Павло Ткачук. – Ці навчання, з одного боку, перевіряють їхні знання та виявляють слабкі сторони у підготовці, щоб конкретно внести корективи у подальший їхній вишкіл. З іншого боку, ми економимо державні кошти, при цьому курсанти за допомогою сучасного програмного забезпечення вдосконалюють свої знання та навички, в тому числі й за найкращими світовими стандартами, отримують практику в управлінні підрозділами в умовах, наближених до бойових.

З початком червня курсанти третього курсу факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення відпрацьовували практичні навички у Центрі імітаційного моделювання Академії.

Командно-штабні навчання «Інженер-2017» проводилися за допомогою спеціального програмного забезпечення JCATS. Його головною особливістю є можливість відтворити бойову обстановку з урахуванням впливу рельєфу місцевості у дії, тактико-технічних характеристик озброєння і військової техніки, відтворення погодних умов та фізіологічних особливостей людини, зокрема таких, як втома або рівень навченості.

Як розповів начальник штабу керівництва підполковник Андрій Каршень, навчання було сплановано у три етапи. Під час першого курсанти тренуються у плануванні завдань з інженерного забезпечення,

на другому — здійснюють марш і тренуються в управлінні підрозділами під час пересування, а на завершення керують підрозділами щодо виконання завдань інженерного забезпечення та підготовки оборони БТГр.

– Надзвичайно приємно, що курсанти зацікавлені у таких заняттях, – зазначив підполковник Андрій Каршень. – Вони виявляють ініціативу і неабияке бажання пізнати щось нове, чогось навчитися. І це у них непогано виходить.

Ще на одній особливості цих навчань наголосив начальник Центру імітаційного моделювання підполковник Андрій Д'яков:

– На відміну від навчань з бойовими підрозділами, де навчальна аудиторія поділяється на головну та другорядну, яка виступає у якості команди підігрівання, тут оцінюється вся курсантська аудиторія. Це досягається шляхом вибору

НАБУТИ НАВИЧОК ДОПОМАГАЮТЬ ЕЛЕКТРОННІ СТИМУЛЯТОРИ

Якісно проходять заняття з управління технікою на тренажерах бойових машин. Для тренувань використовуються симулятори бойових машин БМП-2 та БТР-4, танка Т-64. Вони були введені в експлуатацію поточного року і довели, що цілком забезпечують повноцінну роботу екіпажу у складі механіка-водія, навідника та командира бойової машини.

Цього дня навчалися інструктори. Спочатку їх ознайомили з управлінням, обслуговуванням і налагодженням тренажерів. А згодом вони самі керували віртуальною машиною, освоювали управління симуляцією в ролі оператора. А це відповідальна справа, адже доводиться змінювати умови відпрацювання вправи, противників та місцевість. Окрім цього слідкувати за діями кожного із членів екіпажу, виводити на екран всі необхідні показники панелі приладів.

Викладач циклової комісії вогневої підготовки майор Олександр Герасімов розповідає: «Завдяки цим тренажерам військовослужбовці отримують навички роботи із бойовою технікою без затрат боєприпасів, пального тощо. При цьому, імітується робота екіпажу в реальних умовах. Навіть такі деталі, як звук роботи бойової машини, нахил і тряска під час руху по пересічній місцевості».

Програма підготовки фахівців механізованих військ поділена на два етапи. Спочатку впродовж 30 годин проходить теоретичний курс занять з використанням тренажерів-симуляторів, в ході якого екіпаж готують до управління реальною бойовою технікою. Відтак військовослужбовців допускають до практичних занять. На полігоні вони повинні подолати не менше 90 км.

ГОЛОВНЕ – ВЧАСНО ЗАМІНИТИ ТОВАРИЩА...

Курсанти Центру та солдати військової служби у резерві виконували третє вогневе завдання курсу підготовки артилерії – «Ведення вогню з закритої вогневої позиції» із 152-мм гаубиці 2А65 «Мста-Б» з використанням осколково-фугасних боєприпасів.

– Вважаю, що із завданням впорались. Достатньо курсантів вже брали участь у збройному протистоянні в зоні АТО. Вони знають, як все повинно відбуватися, мають певний досвід, а тому і відпрацювали краще за інших, – розповідає командир артилерійської батареї старший лейтенант Іван Осика. – Однак і ті, хто не служив, також намагалися не пасти задніх, надзвичайно старалися. Переважна більшість із них, працюючи на системах 2А65, 2А36, Д-20 виконали нормативи на тверду четвірку. Були й відмінні результати!

Військовослужбовці відпрацьовували також нормативи із

укомплектування снарядів, установки підричника, наведення гармати та ведення вогню. Кожен із курсантів випробував себе на посадах навідника, командира, заряджаючого та снарядного установника.

– Прийти на зміну один одному надзвичайно важливо в бою. Адже

будь-якої миті хтось може вибути зі строю... Тому ми із завзяттям діяли сьогодні на заняттях у якості заряджаючого, навідника, командира, – ділиться враженнями солдат Віталій з позивним «Кондор». – Я раніше служив у Збройних Силах, але тепер опановую нову професію.

СОЛДАТСЬКІ СЕРЦЯ ЄДНАЄ ЛЮРД

Такого представництва військовослужбовців мабуть не знає ніколи жодний міжнародний військовий захід. Ані багатонаціональні навчання, ані миротворчі тренування, навіть наймасовіші спортивні військові чемпіонати континенту та світу не збирають в одному місці такої кількості людей у військових одностроях.

А Чудотворний Люрд, що у передгір'ї Піренеїв, щороку приймає у себе по кілька десятків тисяч військовослужбовців і на три дні перетворюється на один великий... «військовий вулик». Сюди прибувають військовослужбовці із усіх континентів світу, аби у спільних

молитвах закликати людей жити у мирі, любові та злагоді, відмовитися від насильства, конфліктів та війн, запобігти горю, сльозам та невинно пролитій крові.

Місце примирення обране не випадково: саме тут 1858 року, після об'явлення Божої Матері, у Массабіельському гроті каламутна вода перетворилася у джерело, яке почало зцілювати німечних та хворих. З того часу Люрд став світовим християнським центром прочанства і щороку понад 7 мільйонів людей прибувають сюди, аби помолитися біля Гроту до Пресвятої Богородиці, попросити заступництва і допомоги

здолати різні негаразди. Нині уже нікого не дивує те, що до Люрду прибувають християни з різних сприйняттям віри, адже він дійсно став центром відновлення віри, центром навернення, центром одужання та отримання надії на Боже благословення.

У соту річницю з'яви Діви Марії, – 1958 року, – відбулася у Люрді перша міжнародна військова проща, яка зібрала тоді майже 40 тисяч чоловік із 14 країн світу. До 1990 року сюди паломничали військовики лише із західноєвропейських країн та військ країн НАТО, дислокованих у Європі. У подальшому до них приєдналися делегації з Угорщини, Польщі, Албанії, Аргентини, Австралії, Хорватії, Лівану, Литви, Словаччини, Чехії, Словенії та кількох країн Африки.

Курсант Валентина БАЛАБА:
«Я просто в захваті від цієї визначної події в нашому житті. Враження феєричні, а емоції просто переповнюють! Це надзвичайно приємно відчувати себе часткою загальнохристиянської спільноти і разом із представниками багатьох інших країн молитися за мир».

Українські військовики вперше прибули до Люрду 1996 року. Це стало можливим завдяки тутешньому настоятелю Української Церкви Успіння Пресвятої Богородиці отцю Василю Приймї та керівництву на той час Львівського інституту Сухопутних військ Національного університету «Львівська політехніка», які вчасно передбачили важливість участі у міжнародному духовному заході представників молодшої незалежної держави. Відтоді Українське військо постійно відвідує цей поважний міжнародний форум.

І цього року під склепінням базилики Святого Пія XI майорів Державний прапор та звучав гімн України. До 59-го Міжнародного військового паломництва долучилися воїни АТО, представники силових структур України та духовенства, родини військовослужбовців, а також курсанти Академії. Духовну подорож українців очолював керівник департаменту Патріаршої курії УГКЦ у справах душпастирства силових структур Пресвященний Владика Михайл (Колтун). Як розповідає його заступник отець Любомир Яворський, саме дійство у Люрді розпочалося з офіційного відкриття, на якому військовий єпископ Франції Люк Равел повідомив, що гаслом цього річної прощі обрані слова: «Знак хреста є знаком життя».

Представник Ватикану зачитав послання Папи Бенедикта XVI до 12 тисяч посланців із сорока країн світу.

Його зустріли гарячими оплесками. Народні прапори кружляли над головами військовиків та цивільних осіб. Лунали музика і спів, адже окремі групи презентували себе із оркестрами. Вже наступного дня відбулася Хресна хода з Найсвятішими Тайнами від костелу св. Бернадетти до базиліки Святого Пія XI. Кульмінаційним моментом прощі стала процесія зі свічками.

Паломництво – це не лише участь наших військовиків в організаційних заходах безпосередньо у Люрді. Це також відвідини християнських святинь на шляху до Святого Місця об'явлення Богородиці та при поверненні на Батьківщину. Скажімо, у Мюнхені відбулися Божественна Літургія у храмі Покрови Пресвятої Богородиці та панахида на могилі провідника ОУН Степана Бандери, військовики зустрілися з представниками української діаспори. А у Римі делегація відвідала Собор св. Софії, де під час Архидієцезійської Літургії паломники приступили до Святих Тайн Покаяння та Євхаристії. Безперечно, незабутньою стала участь наших військовиків у загальній аудієнції з Папою Франциском, яка проходила на площі біля Храму Петра у Ватикані. Українці подарували Святішому Отцю український прапор, на що Папа зазначив, що не перестав «випрошувати у Господа миру для дорогої української землі». Наприкінці зустрічі він особисто привітав українську делегацію українською мовою, побажавши військовим прочанам Божого благословення, миру та спокою їхнім серцям, єднання у християнському служінні своїй Батьківщині.

**Молодий сержант
Орест БАРДЕГА:**

«Я надзвичайно задоволений своєю участю у прощі. Під час бойових дій на Сході на власному досвіді переконався у твердженні, що на війні атеїстів не буває. Тому радо відгукнувся на пропозицію відвідати Люрд та долучитися до чисельної когорти військових прочан.

Якщо буде ще раз така нагода – з радістю пройду цим шляхом!».

Святіший Отець виказав подяку всім, хто докладав зусилля «для відновлення та збереження миру в світі», закликаючи військовиків завжди скеровувати свій погляд на Христа, аби «перемагати зло й ненависть» та бути «справжніми свідками істини». Папа запевнив свою солідарність всім військовослужбовцям, які перебувають «в умовах небезпеки», ввіряючи всіх заступництву Люрдської Богородиці.

«У цей бурхливий час важливо пам'ятати, що мир – це Божий дар, про який люди ніколи не повинні переставати просити в Небесного Отця», а «Бог завжди відповідає на цю молитву Своїх дітей», приводячи «ремісників миру, братерства й солідарності».

(Із послання Папи Франциска учасникам 59-го Міжнародного військового паломництва до Люрду). Преосвященний Владика Михаїл (Колтун):

«Ось уже двадцять перший раз я проваджу українських прочан до святого Люрду. При цьому щоразу відчуваю незмінну радість, навіть гордість, що наші вояки долучаються до такого шанованого дійства. Адже люди, для яких професія пов'язана зі зброєю, а нині з захистом Вітчизни від російського агресора, повинні дбати про свої внутрішні, духовні надбання, які обов'язково надихатимуть їх на позитивні вчинки. А те, що серед прочан завжди є майбутні офіцери із Національної академії сухопутних військ, свідчить про вдумливий підхід до організації прощі».

Як і у попередні роки, духовний провід військового прочанства особисто очолив Преосвященний Єпископ Сокальсько – Жовківський Владика Михаїл (Колтун). Дорогою провадили молитви, паломники розмірковували над питаннями взаємодії держави і Церкви,

участі священнослужителів в діяльності військових частин та підрозділів у зоні проведення Антитерористичної операції. Досить жваво обговорювали запровадження у Збройних Силах України інституту капеланства, при цьому наголошували, що існуючі відмінності візантійського та латинського обрядів у жодному разі не можуть бути якоюсь перешкодою для духовного об'єднання військовиків загалом та військових прочан зокрема. Адже віра у нас одна і Бог також один.

Безумовно, кожне паломництво має свої особливості. Нинішнє вирізнялося тим, що переважна більшість прочан – це були молоді люди, які, на їхнє визнання, пізнали дорогу до святості, дорогу до досконалості, відкрили себе один одному. А ще, вони дійсно гідно представили нашу делегацію на міжнародному форумі християн-військовослужбовців. Про це на підбитті підсумків наголосив військовий єпископ Франції Люк Равел, який відзначив надзвичайну зібраність, організованість та дисциплінованість українських прочан і висловив упевненість, що Україна й надалі буде представлена на міжнародному зібранні військових паломників у Люрді.

Ігор МАХНО

ЛЕГЕНДА НА ІМ'Я «МОРГАН»

Легендарний «Морган» служив у Повітряних Силах ЗС України, був командиром навчального батальйону у Широкому Лані. Віднедавна підполковник Дмитро Морганюк – старший викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін Національної академії сухопутних військ.

Народився Дмитро на Одещині, у Великій Михайлівці. Там пройшло дитинство в хлопчачих забавах та навчанні. Турбота батьків та старших сестер не пом'якшили його характер. Можливо тому вирішив стати військовим. А обрати професію «допомогли» неодноразові перегляди найулюбленішого фільму «Батальйони просять вогню».

П'ять років курсантського життя на військовому факультеті Одеського державного екологічного університету промайнули швидко. З отриманням офіцерського звання його скеровують у 28-й корпус протиповітряної оборони, що у Львові.

Вперше в зону Антитерористичної операції офіцер відбув у вересні 2014 року. Спочатку дні перебування на території поблизу Донецького аеропорту видавалися не такими загрозливими. В обличчя війни заглянув неподалік висоти «Зеніт», що поблизу летовища: населений пункт Тоненьке, де дислокувалась

група Морганюка, о четвертій ранку накрили ворожі «Гради». «Обстріл застав мене і одного з підлеглих на вулиці. Перша думка – знайти укриття. Солдат вирішив, що можна унебезпечитись у найближчому будинку, чимдуж кинувся до нього. Я наздогнав його, коли він, стоячи у повний зріст, смикав клямку вхідних дверей. А довкола розриви, осколки. Неймовірних зусиль коштувало мені відірвати його від тих дверей і збити з ніг. За хвилику ми вже втиснулися у виїмку біля дороги... Дякувати Богові, все обійшлося. Хоча навкруги – жодної вцілілої будівлі, десятки спалених автівок, виври і купа битої цегли», – згадує офіцер.

...Оборона «Зеніту», сусідство з летовищем і «Сартаком» зробило цю позицію справжньою мішенню для ворога. Українським воякам доводилося скрутно. Щоразу під час обстрілу втрачали техніку, боєприпаси, майно, але все надолужували за допомогою волонтерів. «Нео-

цінною була їхня допомога. Звичайні люди зробили стільки добра. До обстрілу ми були забезпечені всім необхідним: і зброєю, і одягом. Все це потрібно було тоді поновити, аби здійснити марш до визначеного пункту дислокації. Головною метою було зібратися, організуватися, поновити техніку, яка могла здійснювати марш і висуватися далі до пункту розташування... Лише на п'яту добу ми дісталися «Зеніту». При цьому двічі потрапляли у засідки. А коли «осіддали» «точку», одразу прийняли бій...», – розповідає «Морган».

До речі, назва поста «Очі» походить від того, що звідтіля проглядалася вся територія старого і нового терміналів. З правого боку – зелена посадка, по якій постійно пересувались ворожі розвідувальні групи. На третій день ротації українські вояки вперше вночі зустрілися з ворогом і дали гідну відсіч.

За всі дні боїв поранених і загиблих у групі Морганюка не було. А ось товариша майора Ярослава Костішина Дмитро втратив. «Командував «Ярік» постом, що прикривав підступи до резервуара з технічною водою. Води на «Зеніті» завжди було обмаль, і коли волонтерам не вдавалося її передати, нам, доводилось споживати технічну. А ще під прикриттям його поста перебувала справжня дорога життя... Ми вранці домовились зустрітись, щоб обговорити деталі співпраці. Не довелося... Уламки ворожого снаряда вкоротили віку другові», – Дмитро намагається говорити спокійно однак голос тремтить.

Співпрацювали «морганівці» і з розвідниками із п'ятого батальйону, який був прикомандирований до 93-ї бригади. Скільки спільних вилазок провели вони з побратимами!.. Дмитро добре пам'ятає одну з перших, коли потрапили на розтяжку і прапорщик-розвідник (саме він

був добре обізнаний з цим районом) та сержант отримали поранення. Бійці дещо запанікували, але Дмитро не дав часу на «роздуми» і, очоливши групу, продовжив рух до визначеного місця.

«Буду відвертим: все було, як у тумані. Але поставлене завдання виконали. Коли поверталися назад, проросійські найманці викрили нас і розпочали прицільний обстріл. До пункту нашої дислокації пересувалися

виключно по-пластунськи», – розповідає офіцер.

Дмитро Миколайович – справжній офіцер, люблячий чоловік та зразковий батько для сина Данила. Мужній та справедливий, він завжди готовий поринути в бій! Сьогодні офіцер передає свій досвід і знання курсантам видового вишу. Це нова для нього робота, та не виникає жодних сумнівів, що з нею він впорається.

Майор Ірина БАРАНОВА

*Михайло СЛОБОДЯНЮК, завідувач музею історії
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного*

ГЕРБ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

Зараз практично всі вищі навчальні заклади України мають власні символи. Виконані вони по різному. Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного належить до тієї невеликої групи вищих навчальних закладів, символікою яких стала не звична емблема, а герб. Наш виш – єдиний такий у Збройних Силах України.

У чому власне суть відмінностей емблеми від герба.

Герб – це графічний символ, спадковий знак, поєднання кольорів, предметів та фігур на якому має символічне значення. Гербом може володіти або окрема людина, або якість співтовариство людей, причому побудова герба підпорядковується певним правилам, відомим, як закони геральдики.

Герби виникли в Європі у середині XII століття, як засіб ідентифікації середньовічного лицаря, який, одягнений в обладунки і ще з опущеним забралом (так, щоб не було видно обличчя) був невпізнаний на полі бою як для одягнених у подібні обладунки друзів, так і для ворогів. Тому спочатку для відмінності лицарі малювали чіткі, лаконічні та живописні символи

на власних щитах. Відповідно першим основним правилом геральдики стала обов'язкова наявність щита будь якої форми. Без щита нема герба! А раз так, значить це – звичайна емблема.

Такі ж символи у середньовіччі зображали й на плащах, які лицарі одягали поверх лицарського спорядження (вільний одяг, без рукавів, який приховував зброю). Тому в англійській мові слово «герб» та «зброя» позначаються однаково – «arms».

Першим гербом, про який є згадки у документах від 1127 року у Європі, став герб на щиті Жоффрау, герцога Анжу. Однак зрозуміло, що символіка на щиті з'явилася значно раніше. Правда, не вся вона може бути названа гербами, тому у стародавні часи документів про неї не збереглося.

Спочатку лише чоловіки – лицарі

шляхетного походження мали право на герб. Він передавався у спадок від батька до сина. Та згодом вони стали з'являтися й у купців, священиків, далі у різних корпораціях, у тому числі й у перших вищих навчальних закладах та школах. Правила геральдики суворі, але й достатньо зрозумілі. Про наявність щита ми вже згадали. Сам щит та символи на гербах малюються фарбами. Таких основних фарб у геральдиці всього чотири (синя, червона, чорна та зелена) та одна додаткова (пурпур). Також в гербах використовують два шляхетних метали: золото (його зображують жовтим кольором) та срібло, (яке передають білим або сіруватим кольором).

Загалом сучасний герб складається зі щита із зображеннями: шолома над щитом, (який на початкових стадіях розвитку геральдики був просто реальним шоломом лицаря) та деяких додаткових елементів, які з'явилися в процесі розвитку геральдики як науки. Про них я говоритиму, коли пояснюватиму зображення деталей герба Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Правила геральдики при зображенні символів на щиті герба вимагають, щоби символ, поданий кольоровим (тобто, одним з дозволених у геральдиці кольорів), розташовувався лише на металевому полі (золотому або срібному). І навпаки, якщо фігура герба (наприклад, меч) металевого кольору, то зобразити її можна лише на кольоровому полі. Наносити колір на колір, або метал на метал суворо забороняється.

Пояснення цьому правилу досить просте і практичне. Геральдику винайшли військові (воїни-лицарі) для своїх практичних потреб (як і все у військовій справі). Тому основною вимогою було, аби символи чітко можна було розпізнати на полі бою. Розміщення кольорових символів на кольорових полях або металевих на металі дає погану контрастність.

А тепер поясню символічне значення фігур герба Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Основою герба Академії є фігурний щит, розподілений на чотири окремих поля (на мові геральдики – щит розсічений та пересічений). У його центрі (на цьому місці у геральдиці вставляють найбільш поважні та почесні фігури) ми бачимо маленький щиток червоного кольору із зображенням на ньому срібної підкови, у верхній частині якої – золотий лапчатий хрест.

Це родовий герб гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, іменем якого названо наш видовий виш.

Чотири поля символізують чотири основні підрозділи Академії – факультети.

У першому пурпуровому (малиновому) полі зображення палаючої золотої гранати, як символу факультету бойового застосування військ. Колись це була реальна зброя, граната у вигляді маленького чавунного ядра, яке заповнювали порохом. Солдат, якого назвали гренадером, підпалював гніт та кидав гранату у шеренги противника для їх ураження. З часом цю зброю відмінили, але відбірні солдати-гренадери, як у піхоті, так і у кавалерії (кінні гренадери, спадкоємці лицарської кінноти) залишилися у кожному піхотному батальйоні. Нині в Європі цей символ означає відбірну елітну піхоту та кавалерію. Наш факультет готує офіцерів механізованих військ та танкістів, які і є у сучасних Збройних Силах України елітою піхоти і танкових частин – спадкоємців панцирної кавалерії на полі бою.

У другому, характерному для артилерій чорному полі, зображення золотої емблеми артилерій (схрещені стволи старовинних гармат) та ракетних військ (ракета комплексу «Точка») сучасних Збройних Сил України, як символу факультету ракетних військ та артилерії. У геральдиці чорний колір – символ освіченості, що завжди було характерним для артилеристів, які без знань математики, балістики, хімії, фізики не могли ефективно використовувати свою зброю – гармати. Також у цьому присутній й практичний міркування – на чорному тлі менше видно бруд від пороху та диму і кіпоті від пострілів гармат.

Третє поле, також чорне, що є характерним для інженерних військ (на початку свого розвитку інженери входили до складу артилерії). Ми бачимо також золоту емблему інженерних військ Збройних Сил України, як символ факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення.

Четверте поле пурпурове (малинове), характерне для фахівців гуманітарного профілю із зображенням загальновійськової емблеми Збройних Сил України. Саме це є символом загальновійськового факультету.

Над щитом шолом руського воїна періоду Галицько-Волинської Русі, на землях якої й стоїть наша Академія, і нащадками яких ми, українці, і є, як символ того, що навчальний заклад готує сучасних захисників України-Русі.

Ліворуч і праворуч від шолома зображений геральдичний елемент, який має назву «намет» (в англійській геральдиці його називають «убранство»). Це тканина, яку з часом художники-геральдисти стали зображати у вигляді гілок листя. Цей елемент походить від тканини, яку накидали на себе лицарі, які брали участь у хрестових походах у Палестину, де дуже спекотно. Саме таким чином лицарі у латах захищалися від спекотного сонця. Під час боїв із сарацинами останні своїми шаблями завдавали удари лицарям, і розрубували цю тканину на шматки. Тому, чим більше було шматків, тим більш відважним вважався лицар.

Спочатку цей елемент мали право використовувати у гербах лише лицарі, які брали участь у хрестових походах. Але далі, починаючи з XIV століття, цей елемент стали широко застосовувати у геральдиці для всіх. Тканина у наметі має дві сторони, які можуть бути або кольоровими, або сріблястими відтінків.

У нашому гербі основним кольором є пурпур (малиновий), як колір Сухопутних військ Збройних Сил України. А внутрішня сторона (підбій) ліворуч є золотою, а праворуч – срібною. Але це лише для глядача, який дивиться на герб. У класичній геральдиці ж прийнято описувати герб з точки зору його власника. Тому, якщо для власника герба елемент на щиті, який лицар тримає у лівій руці, знаходиться праворуч від нього, то для людини, яка дивиться на герб, він знаходиться ліворуч. При описі герба у цьому випадку пишуть «геральдично праворуч», тобто, ліворуч від глядача.

Ці металеві підкладки символізують два основних напрями підготовки офіцерів у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Золотий колір мали на погонах офіцери командних профілів, у той час, як срібний галун носили офіцери інженерних, інженерно-технічних та адміністративних професій. Тому ці елементи символізують, що наша Академія готує офіцерів-командирів та офіцерів-інженерів.

У нижній частині герба (що характерно для більшості геральдичних шкіл Європи) на стрічці – девіз академії «ЧЕСТЬ. УКРАЇНА. ВІДВАГА».

Він символізує основний принцип діяльності, шляхетні почуття вихованців. Вірність девізу демонструють наші випускники у боях з російським агресором на Сході України, серед яких сотні нагороджені орденами та медалями за мужність й героїзм, а восьмеро – стали Героями України!

Потрібно зазначити, що герб – це не є щось усталене, раз і назавжди. Він може змінюватися, доповнюватися відповідно зі змінами у житті власника герба. Так сталося і з нашим.

У першому його варіанті на другому блакитному полі була емблема аеромобільних військ Збройних Сил України, адже свого часу факультет аеромобільних військ та розвідки був складовою частиною Академії. Однак після його переведення до Одеси та введення до штату факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення, який готує офіцерів інженерних військ, з'явилася нагальна необхідність змінити герб. Що, власне, і було зроблено.

Такі ж зміни відбулися у житті іншого підрозділу вишу, спочатку названого факультетом підготовки спеціалістів із всебічного забезпечення військ. Його символом на гербі була фігура у вигляді золотих емблем автотранспортних військ та логістики Збройних Сил України (двох найбільших за чисельністю груп підготовки офіцерів на факультеті). Після їхнього переведення до Одеси та перейменування факультету на загальновійськовий, виникла потреба замінити символ у гербі на відповідний, яким і стала загальновійськова емблема Збройних Сил України.

Нині герб Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного – невід'ємна частина життя нашого ушлявлено навчального закладу. Він присутній на будівлях вишу, в наочній агітації, періодичних виданнях, нагрудних заохочувальних відзнаках, сувенірах, наукованих емблемах військовослужбовців тощо. Бути достойними свого герба – така вимога до всього особового складу Академії – курсантів, офіцерів, науково-педагогічних працівників!

УРОКИ «ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ» РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР

Три з половиною роки минуло відтоді, як Росія окупувала і анексувала український Крим, потім розпочала збройну агресію на Донбасі. У геополітичному контексті військова інтервенція проти України оголила вразливі місця у системі міжнародної безпеки. Перші висновки кандидата військових наук, доцента, генерал-лейтенанта запасу Юрія Радковця з'явилися в нашому журналі у лютому 2015 року. Це були попередні оцінки щодо воєнно-політичних, воєнно-стратегічних та оперативнотактичних уроків «гібридної війни», яку провідні експерти Заходу небезпідставно називають «війною нового покоління» або «війною нової генерації».

Разом з тим висновки будь-якого дослідження повинні мати прикладний характер. Сподіваємось, що дана стаття стане в нагоді не лише фахівцям для прийняття відповідних рішень, але й при підготовці аналітичних та експертних матеріалів щодо уроків «гібридної війни» Росії проти України.

Узагальнюючи характеристику нових форм сучасних воєнних конфліктів, відзначаючи особливості їх застосування, зокрема проти України, не можна не зупинитися на визначенні певних загальних підходів до ймовірної стратегії протидії «гібридним загрозам». Тут слід виокремити щодо цього наступні ключові моменти.

Загальні підходи до ймовірної стратегії протидії «гібридним загрозам»

ПЕРШИЙ

Сьогодні абсолютно очевидно, що перемога у «гібридних війнах» неможлива без геополітичної оцінки їхніх наслідків, без серйозної адаптації чинної Воєнної доктрини

України (від 24 вересня 2015 року) до нових реалій, без оновлення й удосконалення Стратегії національної безпеки України (від 26 травня 2015 року) та інших базових документів, що мають бути скореговані з урахуванням нинішньої воєнної, соціально-економічної та суспільно-політичної ситуації в країні. Треба мати на увазі, що в «гібридних війнах» традиційні (конвенційні) методи ведення воєнних дій не завжди ефективні. Війни такого типу, як правило, ведуться тривалий час, а супротивник намагається максимально розширити географію конфлікту із «втягуванням» у нього дедалі більшої кількості населення.

ДРУГИЙ

Важливим завданням, яке необхідно вирішувати в умовах ведення Росією «гібридної війни» проти України, є забезпечення повної довіри військовослужбовців і населення країни до її силових структур. Безумовно, тривалий характер ведення «гібридних війн» може викликати невдоволення чи навіть критику як з боку особового складу силових формувань, так і з боку пересічних громадян, політиків,

засобів масової інформації на адресу військового командування, якому можуть дорікати у невмілому плануванні, організації управління і т. п.

ТРЕТІЙ

Не можна забувати про таку важливу складову сутності «гібридної загрози», як, зокрема, усвідомлення факту ігнорування супротивником моральних та етичних обмежень під час виконання ним силових операцій.

Загалом геополітична обстановка, що склалася сьогодні довкола України, вимагає ретельного переосмислення загальних підходів до підтримання національної безпеки України, кардинальної перебудови всього сектора безпеки і оборони держави з метою приведення його у відповідність до нових викликів і загроз. Для вирішення цього надважливого завдання пропонується впровадити та прискорити практичне виконання наступних заходів.

Загальні підходи до підтримання національної безпеки України

По-перше, переглянути базові принципи побудови системи національної безпеки України.

Як свідчить нинішня російська військова агресія проти нашої держави, в умовах реальної переваги військового, економічного й демографічного потенціалів Росії позаблоковий курс України (вона набула такого статусу 2010 року) не дав можливостей ані захистити свої інтереси, ані гарантувати свою безпеку. А просте нарощування чисельності Збройних Сил України та збільшення обсягів виробництва застарілого озброєння національним оборонно-промисловим комплексом не дозволило нашій державі наблизитися до військового потенціалу Росії, хоча і вимагало значних фінансових видатків. При цьому надання міжнародних гарантій безпеки Україні як у рамках ООН, так і в рамках зобов'язань Будапештського меморандуму 1994 року, було суто декларативне, адже не сприяло захисту державного

суверенітету і територіальної цілісності України. Підтримка України з боку США, ЄС і НАТО обмежувалася лише фінансовою та частково військово-технічною допомогою, оскільки не була чітко врегульована нормами міжнародного права союзницьких зобов'язань у випадку зовнішньої агресії. Тому вони змушені діяти, дотримуючись власних правил і норм.

За такого стану справ Україні необхідно долучитися до надійної системи колективної (коаліційної) безпеки, яка в складних геополітичних та гео економічних умовах гарантуватиме їй незалежність, суверенітет і територіальну цілісність. Сьогодні єдиною такою надійною системою є Північноатлантичний союз. Зрозуміло, що **негативну реакцію Росії на можливе членство України у складі НАТО не можна вважати перешкодою такій євроатлантичній інтеграції, оскільки наша держава – об'єкт агресивних дій з боку тієї ж Російської Федерації. Крім того, вступ до НАТО – довготривалий процес, що передбачає приєднання до «Плану дій щодо членства» (ПДЧ).**

За досвідом окремих країн - членів НАТО виконання ними ПДЧ тривало до 10 років (зокрема, Хорватія йшла до цього сім років, а Албанія – десять). Досвід країн Центрально-Східної Європи, Балтії та Балканського півострова також свідчить,

що членство в НАТО є необхідною умовою для вступу до ЄС. Приєднання до Альянсу створює передумови для виконання країною-кандидатом певних європейських вимог, норм і стандартів, а також надає гарантії Європейському Союзу щодо цього виконання. У свою чергу, це відкриває доступ до європейських кредитів, інвестицій і технологій.

По-друге, внести корективи до планів розвитку, реформування й модернізації Збройних Сил та інших силових структур України, з урахуванням досвіду проведення АТО на сході України.

Принципово нова форма ведення бойових дій із застосуванням технологій «гібридної війни», що охоплює комплекс заходів політичного, економічного, інформаційного, спеціального та військового характеру, вимагає переорієнтації всього силового блоку України на ведення воєнних дій у нових умовах сучасного протистояння з агресором. **Нинішні бойові дії проти України, що ведуться як силами регулярних, так і іррегулярних (незаконних) збройних формувань та анонімних (приватних) військових підрозділів (фірм), відрізняються використанням нової тактики бойових дій, постійним поширенням дезінформації, створенням за короткий час атмосфери паніки й асиметричних загроз, використанням місцевих жителів**

Перегляд базових принципів побудови системи національної безпеки України

і населених пунктів як «живого щита» тощо. Все це вимагає внесення ряду уточнень, доповнень та змін у плани розвитку, реформування й модернізації Збройних Сил та інших силових структур України.

По-третє, створити ефективну систему інформаційної безпеки держави як інструмента протидії зовнішньому інформаційному впливу, а також інформаційної підтримки зовнішньої та внутрішньої політики України.

Це питання особливо актуальне в умовах активного розвитку сучасних інформаційних технологій, завдяки яким засоби масової інформації та комп'ютерні мережі стали одним з основних елементів «гібридних воєн» цілеспрямованого впливу на населення та армію супротивника, суспільство і на світову спільноту.

Про критично небезпечний характер згаданих технологій свідчить фактичне домінування Росії в інформаційному просторі Криму, на сході та півдні України, що створило передумови для російської окупації Кримського півострова та збройного конфлікту в Донецькій і Луганській областях. Сьогодні планомірна активність Росії в інформаційній сфері провокує напруженість і в інших регіонах України, підтримує антиукраїнські настрої у російського населення, намагається дискредитувати державне керівництво України та виправдовує російську «гібридну політику» в країнах Заходу.

По-четверте, підвищити можливості та покращити ефективність розвідувальних органів України, що відповідають за своєчасне розвідувально-інформаційне

забезпечення вищого державного та військового керівництва, яке приймає адекватні реальним загрозам важливі рішення у сфері національної (воєнної) безпеки.

У загальнодержавних заходах протидії зовнішній агресії та внутрішньому сепаратизму надзвичайно важливо усвідомити цілі і плани супротивника, коли ключовими є всі види розвідки з використанням широкого спектру методів і засобів.

Особливо небезпечним під час «гібридних воєн» є «вкидання» супротивником спотвореної інформації (дезінформації), поширення непідтверджених та суперечливих повідомлень. Це викликає так званий ефект «психологічного туману», що змушує аналітиків робити хибні висновки. Це, у свою чергу, може призвести до ухвалення вищим державним керівництвом неадекватних рішень або до значного ускладнення й зволікання з їх прийняттям.

Отже, **під час «гібридної війни» («гібридної» форми ведення бойових дій) особлива відповідальність лягає на плечі розвідувальних органів держави, а спеціальність воєнного розвідника стає найбільш затребуваною.**

Непередбачуваність і важкопрогнозованість розвитку обстановки, постійна зміна характеру загроз, зміна тактики протистояння з боку агресора – все це змушує розвідувальні служби до більш активних і наступальних дій, гнучкості рішень під час виконання поставлених перед ними завдань з отримання достовірної, обов'язково випереджувального характеру, інформації.

Глибокий аналіз отриманих відомостей, їх аналітична обробка та своєчасне надання вищому воєнно-політичному й військовому керівництву держави сприятимуть досягненню перемоги у військовому конфлікті, уникненню зайвих жертв, руйнувань та видатків.

Динаміка воєнного протистояння в сучасних конфліктах передбачає і відповідну адаптацію розвідувальних органів до змінюваних форм ведення війни, необхідні системні перетворення для ефективних їх

дій у нових умовах воєнного протистояння.

Важливо також і надалі докладно вивчати стратегію та особливості ведення «гібридної війни», активно залучаючи до цього військових експертів і аналітиків, науковців і дослідників, публікуючи різноманітну спеціальну та довідкову літературу. І обов'язково зважати на практичний досвід ведення АТО на території України для визначення шляхів перемоги в «гібридних війнах». Стратегічні комунікації, зв'язки з громадськістю та інформаційні заходи необхідно повністю інтегрувати в усі аспекти діяльності ЗС України, а питання інформаційних операцій має бути головною темою в будь-якому міжвідомчому підході до ухвалення рішень в умовах ведення «гібридної війни».

Але особлива увага – практичним пропозиціям (ініціативі) України щодо винесення стратегічного характеру уроків «гібридної війни». Нам передусім вкрай необхідна так звана Стратегія деокупації України, як національна геополітична ідея з розвитку стратегічного курсу на збереження та утвердження своєї європейської самоідентичності.

Ніхто не вимагає, щоб ця Стратегія розкривала детальні плани, програми і конкретні заходи та дії, а також усі механізми та інструментарії з деокупації Криму і Донбасу. Така закрита складова цієї Стратегії, мабуть, також необхідна, але для вже безпосередніх виконавців і у вигляді окремих додатків. А ось суть, стратегічну спрямованість, ймовірні способи досягнення і кінцеву мету Стратегії деокупації України мають знати як увесь український народ, так і всі країни СНД, об'єднаної Європи (ЄС), США, НАТО, ООН, інші міжнародні і регіональні організації.

Вирішення конфліктів, де однією зі сторін є Російська Федерація

Україні доцільно найближчим часом вийти з новою безпековою ініціативою перед міжнародними та регіональними організаціями (насамперед ООН, ЄС, НАТО та ОБСЄ, а також ГУАМ, ОЧЕС та «Вишеградською четвіркою») щодо розробки

та ухвалення окремого міжнародно-правового механізму та інструментарію для нагального розв'язання конфліктів, де однією з конфліктуючих сторін є Російська Федерація. Як відомо, сьогодні низка незалежних країн, головним чином з теренів колишнього Союзу, є учасниками конфліктів (у переважній більшості «заморожених»), до яких має безпосереднє відношення Російська Федерація. На території Вірменії і Азербайджану – Нагірний Карабах; на території Молдови – Придністров'я; на території Грузії – Абхазія і Південна Осетія; на території України – Крим і Донбас.

Тобто останні дві ініціативи України мають стратегічний характер і на них не можуть не зважати основні світові політичні центри сили та впливові міжнародні гравці при ухваленні ними геополітичних рішень, в тому числі стосовно України.

Таким чином, за роки російської військової інтервенції проти України оголила уразливі місця як у секторах безпеки і оборони України, об'єднаної Європи (ЄС) та США/НАТО, так і у системі міжнародної безпеки загалом.

Подальша «гібридна війна» Росії у тогорічних масштабах і формах (на фоні можливого

припинення/послаблення міжнародних санкцій проти неї) поступово виснажить Україну. За таких обставин врегулювання російсько-українського конфлікту вимагатиме пошуку нових та більш раціональних варіантів.

Зволікання з цим вирішенням безумовно «заморозить» конфлікт, що майже автоматично й на радість путінського Кремля надовго «поставить хрест» на європейських та євроатлантичних перспективах України, а можливо, і на її державності.

Виходячи з геополітичного характеру уроків «гібридної війни», необхідно ґрунтовно переосмислити загальні підходи до підтримання національної (в т. ч. воєнної) безпеки України, кардинально перебудувати весь сектор безпеки і оборони держави, щоб привести його у відповідність до нових викликів і загроз. Особлива увага – пропозиціям (ініціативам) щодо практичних, стратегічного характеру висновків з уроків «гібридної війни».

Юрій Радковець,
кандидат військових наук,
генерал-лейтенант запасу

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

